

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

213

Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine», broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10 – ispravak, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 7/17 i 68/18), ministrica znanosti i obrazovanja donosi

ODLUKU

O DONOŠENJU KURIKULUMA ZA NASTAVNI PREDMET ISLAMSKI VJERONAUK ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

I.

Ovom Odlukom donosi se kurikulum za nastavni predmet Islamski vjeronauk za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj.

II.

Sastavni dio ove Odluke je kurikulum nastavnog predmeta Islamski vjeronauk.

III.

Početak primjene ove Odluke stavlja se izvan snage:

– Nastavni plan i program za osnovnu školu koji se odnosi na predmet Islamski vjeronauk objavljen u »Narodnim novinama«, broj: 102/06,

– Nastavni plan i program za stjecanje školske spreme u programima opće, jezične, klasične i prirodoslovno-matematičke gimnazije koji se odnosi na predmet Islamski vjeronauk, a donesen je Odlukom o zajedničkom i izbornom dijelu programa za stjecanje srednje školske spreme u programima opće, jezične, klasične i prirodoslovno-matematičke gimnazije, klasa: 602-03/94-01-109, urbroj: 532-02-2/1-94-01, Zagreb, 2. ožujka 1994. (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete, 1994.),

– Nastavni plan i program prirodoslovne gimnazije koji se odnosi na predmet Islamski vjeronauk, a koji je donesen Odlukom o nastavnom planu i programu prirodoslovne gimnazije, klasa: UP/I-602-03/03-01/0115, urbroj: 532-02-02-01/2-03-2 od 2. prosinca 2003. godine.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se za učenike 1. i 5. razreda osnovne škole i 1. razreda gimnazije od školske godine 2019./2020., za učenike 2., 3., 6. i 7. razreda osnovne škole, 2. i 3. razreda gimnazije od školske godine 2020./2021., a za učenike 4. i 8. razreda osnovne škole i 4. razreda gimnazije od školske godine 2021./2022.

Klasa: 602-01/19-01/00026

Urbroj: 533-06-19-0037

Zagreb, 21. siječnja 2019.

Ministrica
prof. dr. sc. Blaženka Divjak, v. r.

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA ISLAMSKI VJERONAUKE ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE

A. SVRHA I OPIS PREDMETA

Islamski vjeronauk izborni je nastavni predmet u osnovnoj i srednjoj školi, integriran u obrazovni sustav Republike Hrvatske. Uvrštavanje Islamskoga vjeronauka u školski odgojno-obrazovni sustav rezultat je stoljetnoga prihvaćanja islama kao punopravne religije uz većinsku katoličku i uvažavanja muslimana kao jednakopravnih građana Republike Hrvatske. Kurikulum nastavnoga predmeta Islamski vjeronauk najveći je doprinos institucionalizaciji vjeronauka i znak ozbiljnoga pristupa Islamske zajednice u Hrvatskoj svojoj najvažnijoj zadaći. Iz perspektive društva, islamski vjeronauk doprinosi razumijevanju religije kao jednoga od mnogih društvenih fenomena. Za svoju polaznu točku uzima čovjekovo propitivanje o početku i smislu sveukupne egzistencije. Upoznajući učenike s egzistencijalnim i religijskim pitanjima, islamski vjeronauk svojim kurikulumom pomaže svakomu učeniku u njegovu osobnom razvojnom procesu unutar jednoga društva. Uz pedagoško-psihološku i metodičko-didaktičku utemeljenost predmeta, Islamski vjeronauk ima i posebnu utemeljenost u islamskome učenju.

Cilj je islamskoga vjeronauka razviti u učenika znatiželju i iskrenu zainteresiranost za vlastitu vjeru, odnosno proširivati znanje o Bogu, životu, moralu i svijetu koji nas okružuje.

Osim o svojoj vjeri, islamski vjeronauk kod učenika razvija znanje, osjećaje i toleranciju za druge i drukčije, odnosno za vjersku, etničku i kulturološku različitost te doprinosi boljemu razumijevanju drugih religija, svjetonazora i kultura.

Islamski vjeronauk doprinosi proširivanju i produbljivanju znanja i etičke svijesti o problemima s kojima se susreće naše društvo, razvija temeljne sposobnosti učenika da na pravi način razumiju smisao svoga života, da bolje shvate i prihvate okolinu, odnosno društvo u kojemu žive te pomaže učenicima u razvijanju potrebnih kompetencija za njihovo aktivno i odgovorno djelovanje u demokratskome i multikulturalnome društvu.

Za poučavanje nastavnoga predmeta Islamski vjeronauk predviđena su dva školska sata tjedno. Izbor tematskih sadržaja uzet je iz pet primarnih područja (znanstvenih disciplina): ahlak (čudoređe), akaid (dogmatika, nauka o islamskome vjerovanju), fikh (obredoslovlje), kiraet (pravilno učenje Kur'ana) i tarih (povijest islama). Neki se tematski sadržaji obnavljaju iz razreda u razred, što podrazumijeva da se prethodno stečena znanja, vještine i stajališta nastavljaju razvijati, širiti i primjenjivati na višim razinama. Time se učenicima omogućava stjecanje trajnih znanja i usvajanje praktičnih vjerskih navika. Tijekom izučavanja islamskoga vjeronauka učenike se potiče na cjeloživotno učenje: razumijevanje, memoriranje i primjenjivanje kur'anskih poruka (ajeta, hadisa, dova) za svaku životnu situaciju. Na taj način stječu ključne kompetencije koje će ih obogatiti znanjem, vještinama i stajalištima potrebnima za različite životne situacije.

Odgojno-obrazovna cjelovitost islamskoga vjeronauka i pristup učeniku kao cjelovitomu biću omogućavaju razvoj vjerskoga, kulturnoga i duhovnoga identiteta pojedinca koji teži postati odgovornim građaninom svoje države, odnosno svijeta sa svim njegovim različitostima. Mogućnosti su međupredmetnih korelacija nebrojene, a njima se razvijaju kognitivne sposobnosti potrebne u

svim segmentima života – od učenja do percepcije svijeta koji nas okružuje. Uspješnost uočavanja korelacija ovisi o povezanosti i suradnji učitelja različitih nastavnih predmeta. Islamski se vjeronauk treba povezivati s drugim nastavnim predmetima, osobito onima iz društveno-humanističkoga područja i sadržajima različitih religija kako bi učenici u potpunosti stekli sliku multietničkoga, multikonfesionalnoga i pluralnoga društva u kojemu žive i svijeta općenito u svojoj raznolikosti.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA ISLAMSKOGA VJERONAUKA

Cilj islamskoga odgoja i obrazovanja jest živjeti islam, a to podrazumijeva:

institucionalno i planirano stjecanje znanja i sposobnosti za ostvarivanje sadržajnog vjerničkog i općeljudskoga života, uvažavajući kontekst vremena i mjesta življenja, što će olakšati primjenu vjerskih i etičkih načela u svakodnevnoj praksi te prevenirati svaku vrstu zastranijavanja

susretanje s Kur'anom kao Božjom Riječju, što zahtijeva poznavanje kur'anskoga pisma i teksta kao i temeljno poznavanje sadržaja Kur'ana

usmjeravanje na cjeloživotno učenje koje učenike osposobljava za zajednički život i rad s drugima te pridonosi razvoju i napretku vjerske zajednice i ukupnoga društva

razumijevanje ljudi različitih kulturnih, religioznih i drugih pogleda na svijet te sposobnost da se njihovi stavovi, razmišljanja i ponašanja vrednuju u svjetlu islamske poruke (interkulturalni pristup).

C. STRUKTURA – DOMENE PREDMETNOGA KURIKULUMA

Vjera u Boga predstavlja najveću, najsnažniju duhovnu, moralnu, društvenu i kulturnu snagu u povijesti čovječanstva i najstariju ljudsku tradiciju. U islamu je sam život svojstvo i dar Božji prema kojemu se odnosimo kao prema najvećemu blagu, čime pronalazimo put k sreći. Učenik postiže sreću tako što živi život ispunjen vjerom, nadom, dobrim djelima, ljubavlju, milošću, zahvalnošću, ljepotom, pravdom, istinom. Život se prokazuje u svojoj raznolikosti i jedinstvenosti, ali i jedinstvu. Život je prožet vjerom, znanjem i moralnim postupanjem. Vjerovati znači živjeti vjeru i svakim svojim postupkom svjedočiti njezine istine i vrijednosti. Vjerovati znači činiti dobro. Činiti dobro znači ispunjavati islamske dužnosti, raditi ono što je halal (dopušteno) i izbjegavati ono što je haram (zabranjeno). Dobrota se u islamu sastoji u pravednosti i samilosti. Mir, ljubav i ljepota ideali su islamskoga života. Ljubav prema Allahu, dž.š. i prema Allahovu Poslaniku, a.s., predstavljaju temelj ljubavi prema svim ljudima i prema svim bićima. Cilj je potaknuti učenika kako bi, svjedočeći svoje islamsko opredjeljenje, obavljao namaze, postio mjesec ramazan, dijelio sadaku, davao zekat, pomagao slabima i siromašnima, obavio hadž i time se približavao Allahu, njegovu zadovoljstvu i milosti.

Put do odgovornoga učenika vodi preko moralnih težnji i ostvarenja moralnih vrijednosti. Osnovu islamskih moralnih vrijednosti čini učenje o ljudskim dužnostima: dužnosti prema Bogu, prema drugomu čovjeku, svojim bližnjima, prema ostalim živim bićima. Kur'an i Sunnet kao dva glavna izvora islama u najvećoj su mjeri odredili tijekove i moralni okvir unutar kojega se duhovno oblikuje učenik i razvija muslimanska zajednica. Zajednica je potrebna učeniku i ona je sastavni dio njegova života. Odgajanjem i oblikovanjem učenika mi gradimo kvalitetnu i prosperitetnu zajednicu koja nas čuva od raznih iskušenja, anomalija i devijantnoga ponašanja.

Dijalog ima za cilj oblikovati jedinstvene ljudske zajednice kojima bi bile sačuvane sve razlike i priznate sve posebnosti. Dijalogom se postiže dogovor, a to je uvjet ispravnoga i svrhovitoga zajedničkog djelovanja članova muslimanske zajednice. Sudionici u dijalogu nisu samo ljudi, nego i njihove kulture i religije.

Vjera i život

Učenik uči i spoznaje da cjelokupni ljudski život prožimaju vjera, znanje i moralno postupanje. Naglašava se da je vjera u samo Jednoga Boga, Stvoritelja i Upravitelja univerzuma, najvažnije ljudsko stanje koje svaki pojedinac prihvaća slobodoumno i dragovoljno. Osim toga, vjera podrazumijeva čvrsto vjerovanje u meleke, objavljene Knjige, odabrane Božje poslanike, sudnji dan i da cjelokupni svemir opstoji po principu Božje Volje, Stvaranja i Određenja. Učenici promišljaju i traže odgovore na pitanja tko nas je stvorio, zašto smo stvoreni i što će s nama biti nakon smrti. Shvaćaju da je vjera, kao i sam život, izravni Božji dar za koji će svaki čovjek biti odgovoran. Vjera, kao unutarnji doživljaj Boga, ne razdvaja se od svakodnevnoga življenja. Učenik svoj život usklađuje s Kur'anom i životnom praksom poslanika Muhammeda, a.s., te tako svojim postupcima, na svakome mjestu i u svako vrijeme, svjedoči vjerske istine i vrijednosti.

Vjerska praksa

Učenik doznaje i razumijeva da u življenju islama ne može biti unutarnje vjere (iman) bez vanjskoga očitovanja (islam) i svakodnevnoga prakticiranja islamskih propisa. Vjerska se praksa u islamu temelji na onome što je vjernicima teoretski u Kur'anu naređeno ili zabranjeno, a u svakodnevnoj životnoj praksi poslanika Muhammeda, a.s., objašnjeno i primijenjeno. Vjerska praksa obuhvaća i regulira odnos svakoga pojedinca prema Bogu, bližnjima, svim ljudima, cijeloj prirodi i svemu stvorenome. Svjedočeći svoje islamsko opredjeljenje, učenici se i teorijski i praktično osposobljavaju da samostalno obavljaju dnevne molitve, poste mjesec ramazan, udjeljuju zekat te obave hodočašće u Mekku. Učenici stječu znanje o vjerskim običajima koji se tradicionalno prakticiraju u sredini u kojoj žive.

Osim što iz Kur'ana crpe norme ponašanja i postupcima primjenjuju znanje u vjerskoj praksi, učenici razumijevaju da je već i samo citiranje, odnosno učenje Božjih riječi, čin ibadeta. Učenici se osposobljavaju da do kraja srednjoškolskoga obrazovanja samostalno čitaju kur'ansko/arapsko pismo.

Moral

Učenik uči da su Kur'an i Sunnet, kao dva glavna izvora islama, moralni okvir unutar kojega se duhovno oblikuje vjernik i razvija muslimanska zajednica. Spoznaje da su mir, ljubav, ljepota i solidarnost među najvažnijim idealima ukupnoga islamskog života. Ljubav prema Bogu i prema Božjemu poslaniku Muhammedu, a.s., predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i prema svim bićima.

Učenik svojim promišljanjem temeljito shvaća da put do odgovornoga čovjeka vodi preko moralnih težnji i ostvarivanja moralnih vrijednosti te da osnovu islamskih moralnih vrijednosti čini učenje o dužnostima prema Bogu, sebi, bližnjima, ostalim ljudima i živim bićima.

Učenik je svjestan važnosti promoviranja dobra, a sprječavanja zla, odnosno svjestan je posljedica ako zlo ili nemoral postanu prevladavajuća društvena norma ponašanja. Sve društvene procese i pojave promatra kroz prizmu moralnih vrijednosti i o njima donosi prosudbu te ih prihvaća ili odbacuje, svjestan različitoga kriterija vrednovanja kod ljudi različitoga svjetonazora. Ne prihvaća sve društvene pojave, ali poštuje pravo drugih na samoopredjeljenje.

Susret s drugima

Učenik razvija osjećaj za druge i drukčije, odnosno postaje svjestan vjerske, etničke i kulturološke raznolikosti sredine u kojoj živi i djeluje. Stječe znanje o drugim vjerama, svjetonazorima i kulturama

te pokazuje toleranciju prema drukčijima. Pomaže promoviranju jednakosti, poštuje prava svake osobe i razvija empatiju za pomaganjem slabima i ugroženima. Razvija odgovornost za svoje najbliže, za dom i obitelj, ali i za svoj narod, njegovu duhovnost, tradiciju, jezik – uz punu toleranciju prema drugim narodima i njihovim vjerskim, kulturnim i etničkim identitetima.

Učenik kritički promišlja o različitim interesima unutar zajednice i angažiran je u kreiranju vlastitih životnih uvjeta sudjelujući i pridonoseći zajednici u kojoj živi. Istražuje položaj drugih vjerskih zajednica i osvještava vlastiti identitet. Naglasak je na poticanju pozitivnih stajališta, na razvijanju svijesti o pripadanju islamskomu ummetu, ali i europskomu kulturnom krugu te prihvaćanju i unapređenju temeljnih vrijednosti suvremenoga demokratskog i pluralnog društva.

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA

U tablicama su odgojno-obrazovni ishodi učenja i poučavanja Islamskog vjeronauka označeni dvoslovnom kraticom IV, zatim oznakom domene, primjerice A te brojčanom oznakom ishoda unutar određene domene.

U tablicama se nalazi opis razine »dobar« usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda, a detaljan opis svih četiriju razina: zadovoljavajuća, dobra, vrlo dobra i iznimna nalazi se u metodičkom priručniku.

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 1. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV A.1.1. Na kraju prve godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik opisuje islam kao vjeru i osnovne odrednice vjere; slavi i veliča Boga te mu zahvaljuje.	Naziva selam i odgovara selam. Imenuje vjeru, Boga, Poslanika, Svetu knjigu. Izgovara kelimei – šehadet s prijevodom. Veliča i slavi Boga učenjem Rabbi jessir i Subhaneke, zahvaljuje Gospodaru učenjem El-Fatiha s prijevodom. Definiira vjeru islam.	Učenik definiira islam i svjedoči vjeru učenjem kelimei-šehadeta.
OŠ IV A.1.2. Učenik nabroja najveće islamske blagdane i opisuje običaje povezane s njima. Upoznaje se s pojmovima halal i haram.	Učenik imenuje blagdane i načine njihova obilježavanja. Upoznaje se s pojmovima halala i harama i u prehrani i u načinima obilježavanja vjerskih blagdana.	Učenik imenuje blagdane, razlikuje Ramazanski bajram od Kurban-bajrama, navodi način pripreme za blagdan i bajramske običaje. Razlikuje halal i haram prehrane uz učiteljevu pomoć.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: • Tko sam – što sam? • Želim prihvatiti drugoga i želim biti prihvaćen • Dopušteno jelo i piće • Sve slavi i veliča Boga • Bajram u mome domu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenici sudjeluju u osmišljavanju i postavljanju igrokaza na određene teme. Učeničke će aktivnosti biti raznolike, a sastoje se od izrade čestitaka za mubarek dane, pričanja bajramskoga doživljaja, slušanja i uvježbavanja interpretiranja ilahije.		
Domena B. – Vjerska praksa		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

OŠ IV B.1.1. Na kraju prve godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik definira osnovne islamske pojmove iz svakodnevnoga života muslimana i upoznaje se s islamskim stajalištima prema onome što/tko ga okružuje. Prakticira ponašanje sukladno tim stajalištima.	U praktičnome životu učenik rabi pojmove: selam, islam, musliman, halal, haram, Allah, dž.š., Muhammed, a.s., Kur'an, kibla, dova, namaz, Bajram, abdest, sure. Razumije kad se upotrebljavaju i što znače. Može ih objasniti i neke od njih primijeniti u životu.	Uz pomoć vjeroučitelja definira navedene pojmove. Može dati primjer uporabe nekih od njih.

OŠ IV B.1.2. Učenik reproducira kur'anske sure i dove. Povezuje ih sa životnim situacijama u kojima se koriste i primjenjuje u svakodnevnome životu.	Reproducira sadržaje: euza i bismilla, Rabbi jessir, subhaneke, kelime i šehadet, fatiha, nas, felek, ihlas, kewser.	Uz učiteljevu pomoć reproducira sve planirane sadržaje na arapskome jeziku.

OŠ IV B.1.3. Učenik prepoznaje svako slovo arapske abecede. Može pravilno izgovoriti većinu harfova i pojedinačno imenovati svaki.	Učenik navodi arapsku abecedu pjesmicom (ELIF, BA, TA, TSA...) i razlikuje slova u osnovnome obliku. Od različitih materijala izrađuje slova kao didaktičko sredstvo, ilustrira i boji, slaže slovarice.	Učenik povezuje imena s oblicima harfova. Većinu ih pravilno izgovora.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: • Tražim svoje mjesto • Bajramski darovi i bajramske posjete • Čistoća u islamu • Zahvaljujem Bogu učeći poglavlje Elhamdulillah • Čvrsto vjerujem u Božje jedinstvo učeći poglavlje Ihlas.		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenici putem igre (semafor ili raznobojne kartice) prikazuju dopušteno i zabranjeno jelo i piće; slušaju zvučne kur'anske sure (poglavlja), a potom ponavljaju. Improvizirati slavinu i uvježbavati redosljed uzimanja abdesta. Poticanje učenika da obraćanje Allahu, dž.š., oblikuju u svoju dovu. Ishod B.1.3. je preporučen, ali neobavezan.		

Domena C. – Moral		

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

OŠ IV C.1.1. Na kraju prve godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik uočava i prepoznaje islamske, a ujedno i univerzalne moralne vrijednosti.	Učenik recitira pjesmicu Islam mi je vjera. Nabraja moralne vrijednosti spomenute u njoj (vjera u Boga odgaja i doprinosi smjelosti, ljubavi prema svima, potrebi žrtve, odricanja i rada, nužnosti istinitoga govora i izbjegavanja laži). Prepričava, uz pomoć učitelja i roditelja, usvojena znanja o postojanju Boga te o tome da smo članovi zajednice unutar koje se ponašamo prema pravilima i principima vjere. Usvaja pozitivne osobine uz osjećaj ugode jer je pohvaljen zbog toga, jer ga prijatelji bolje prihvaćaju, a roditelji zamjećuju i nagrađuju njegov trud.	Nabraja moralne vrijednosti koje se spominju u pjesmici (vjera u Boga odgaja i doprinosi smjelosti, ljubavi prema svima, potrebi žrtve, odricanja i rada, nužnosti govorenja istine i izbjegavanja laži).

OŠ IV C.1.2. Učenik prepoznaje i razlikuje etičke norme (dobro – loše, pošteno – nepošteno, prihvatljivo – neprihvatljivo) koje određuju njegovo ponašanje u domu, školi i na ulici.	Učenik navodi što je potrebno za dobro ponašanje muslimana u svakodnevnome životu (u kući, u društvu, na ulici). Razlikuje dobre od loših postupaka. Usvaja ponašanje i odijevanje po pravilima (provedba discipline u domu, školi, na ulici). Raspravlja o ponašanju u pojedinim situacijama.	Razlikuje dobre od loših postupaka.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: Lijepo ponašanje prema svemu što me okružuje:		

• Moje ponašanje • Ponašanje na ulici • Ponašanje u džamiji • Praktičan musliman.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Igre s karticama. Vidi metodički priručnik za Islamski vjeronauk, 1. razred OŠ.		
Domena D. – Susret s drugima		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV D.1.1. Na kraju prve godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik uočava razliku između islamskoga pozdrava i pozdrava koje čuje svakodnevno.	Učenik izgovara riječi selama. Govori o doživljaju susreta s drugima te o praksi upućivanja selama. Primjerima iz svakodnevnoga života obrazlaže potrebu širenja lijepih želja koje su sadržane u selamu.	Učenik upotrebljava islamski pozdrav u svakodnevnome životu.
OŠ IV D.1.2. Učenik otkriva i zaključuje kakve su dužnosti muslimana prema obitelji, prijateljima i drugim ljudima.	Učenik se interesira kakav treba biti odnos među ljudima, a osobito među članovima uže obitelji. Primjerima iz svakodnevnoga života ukazuje na potrebu kvalitetnih odnosa među ljudima. Učenik osvještava važnost pomaganja i skrbi za slabe i nemoćne (na poticaj vjeroučitelja sudjeluje u organizaciji humanitarnih akcija/priredaba/sajmova gdje se prikuplja novac od učeničkih radova).	Učenik uspoređuje norme uzornoga i lošega ponašanja prema drugima, a osobito prema starijima. Opisuje svoje odnose unutar obitelji i škole.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: • Pozdrav mira • Slušati i poštovati roditelje moja je obveza • Moje ponašanje.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Popis lijepih želja za članove obitelji i druge ljude. Popis dobrih djela. Učešće učenika ogledat će se u osmišljavanju i izvođenju prigodnih igara (uloga članova obitelji), crtanju članova obitelji, obiteljskoga stabla, prezentaciji crteža, planiranju svoga učešća u pomoći u obitelji.		

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 2. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	Odgovno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV A.2.1. Na kraju druge godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik imenuje islamske i imanske šarte, razlikuje ih i izgovara na arapskome i hrvatskome jeziku.	Učenik nabraja islamske šarte po redu, izgovara kelime i šehadet i njegovo značenje. Povezuje islamske šarte sa životnom praksom. Nabraja imanske šarte po redu i navodi ih na arapskome i hrvatskome jeziku.	Učenik nabraja imanske i islamske šarte uz učiteljevu pomoć.
OŠ IV A.2.2. Učenik uočava vrijednost života, rada	Učenik citira kur'anske ajete i hadise koji govore o vrijednosti rada i života te	Učenik nabraja koristi od rada i čišćenja, prepoznaje obred abdesta i gusula.

i susreta s drugima čitajući ajete i hadise koji potiču na rad i odgovoran život. Nabraja i opisuje obrede vjerskoga čišćenja.	navodi primjere iz svoje okoline povezane s tim. Pokazuje brigu o drugima, brine se o čistoći tijela. Navodi uvjete za namaz.	Nabraja uvjete za namaz.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Znakovi vjerovanja – imanski šarti.
 Islamske obveze – islamski šarti.
 Živjeti na teret drugih strogo je zabranjeno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Govoriti o Allahu Uzvišenome kao jedinome Bogu, Stvoritelju i Gospodaru svih svjetova, Vladaru Milostivom i Opskrbitelju; oblikovati lijepo mišljenje o njemu Uzvišenome; potaknuti zapamćivanje nekoliko imena Allaha Uzvišenoga s prijevodom: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, Alim.
 Razgovarati o prirodi i prirodnim pojavama (nebo, kiša, zemlja, rijeke, planine, šume, more).

Domena B. – Vjerska praksa

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ B.2.1. Na kraju druge godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik opisuje određene islamske navike. Može ih samostalno primijeniti u svakodnevnome životu.	Rabi odgovarajuće sintagme za svakodnevne životne situacije: pri započinjanju svakoga posla, zahvaljivanja Bogu i ljudima, pokajanja i traženja oprosta, izražavanja sućuti... Povezuje higijenu tijela, odjeće i životnoga prostora s propisima islama.	Uz to što prepoznaje određene islamske navike, učenik pojedine može i opisati.
OŠ IV B.2.2. Učenik reproducira kur'anske sure i dove. Povezuje ih sa životnim situacijama u kojima se koriste i primjenjuje tijekom obavljanja namaza.	Citira zadnje sure iz Kur'ana, ettehijjatu, salavate i dove.	Uz učiteljevu pomoć učenik reproducira zadnje sure iz Kur'ana i ettehijjatu, salavate i dove.
OŠ IV B.2.3. Na kraju obrazovnoga razdoblja (0 – 2 godine) učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, poddomena arapsko pismo, učenik prepoznaje svako slovo arapske abecede. Može pravilno izgovoriti većinu harfova i imenovati svaki pojedinačno.	Učenik navodi arapsku abecedu recitirajući pjesmicu (ELIF, BA, TA, TSA...) i razlikuje slova u osnovnome obliku. Od različitih materijala izrađuje slova kao didaktičko sredstvo, ilustrira i boji, slaže slovarice.	Na kraju druge godine učenik prepoznaje harfove arapske abecede, većinu ih pravilno izgovara i imenuje.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Preporučene teme:
 • Kako se obogatiti dobrim navikama i time spriječiti loše navike.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Na čemu smo zahvalni Bogu – izraditi slikovnicu.
 Uzorno ponašanje – slikovnica, strip ili izložba radova (tekstualne i slikovne poruke).
 Ishod B.2.3. je preporučan, ali neobavezan.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV C.2.1. Na kraju druge godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik prepoznaje razlike između dobrog i lošega ponašanja. Učenik uzima abdest slijedeći preporuku Poslanika prema čijim riječima je abdest oružje vjernika (štiti ga od svega lošega, a pomaže mu u održavanju duhovne čistoće).	Učenik navodi ajete i hadise koji govore o dobrim i lošim postupcima. Razlikuje lijepe od loših postupaka. Uzima abdest težeći duhovnoj čistoći i zaštiti od grijeha.	Učenik samostalno navodi dobre i loše osobine te redosljed uzimanja abdesta.

OŠ IV C.2.2. Učenik na temelju vlastitoga pozitivnog iskustva opisuje vrijednosti života.	Učenik prepoznaje vrijednosti života te navodi ajete i hadise koji opisuju život na ovome svijetu. Navodi primjere iz svakodnevnoga života gdje život ljudi sličí nekoj igri.	Učenik samostalno definira život na ovome svijetu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Pomoći drugomu obveza je vjernika.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Videoprojkcijama o (ne)prihvatljivim oblicima ponašanja učenicima će biti poslana poruka o implikacijama pozitivnoga i negativnoga ponašanja u svakodnevnome društvenom kontekstu.		
Domena D. – Susret s drugima		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
OŠ IV D.2.1. U domeni Susret s drugima učenik uočava i predočava socijalni smisao posta u mjesecu ramazanu.	Učenik tumači što je post i kategorizira tko je dužan postiti. Objažnjava važnost organiziranja iftara za siromašne i gladne. Učenik, na poticaj roditelja i muallima, predlaže organiziranje iftara i sudjeluje u organizaciji humanitarne akcije pripremanja iftara.	Učenik uspoređuje pojmove ramazan, post, iftar, kandilji i objašnjava njihova značenja.
OŠ IV D.2.2. Učenik otkriva i zaključuje kakav bi trebao biti odnos muslimana i muslimanke prema životu na ovome svijetu.	Učenik objašnjava kakav bi život muslimana trebao biti. Recitira kur'anski tekst i tekst hadisa o životu na dunjaluku i ahiretu. Počinje napredovati u primjeni kur'anske i poruke Poslanika u svakodnevnome životu.	Učenik prikazuje u glavnim crtama čime treba biti ispunjen život na dunjaluku.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ustezati se od jela i pića uz ramazan (postiti).		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Igrokazom Postiti ili ne postiti – pitanje je sad prikazati život dvojice najboljih prijatelja: jednoga u čijemu se domu osjeti ramazan i drugoga u čijemu se domu ne osjeti te na taj način kontekstualizirati praktično življenje islama postom u ramazanu.		

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 3. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
OŠ IV A.3.1. Na kraju treće godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik navodi i objašnjava temeljna učenja vjere.	Učenik definira islam i ključne islamske pojmove vjerovanja: meleki, knjige, poslanike, sudnji dan. Nabraja Božje objave i poslanike kojima je upućena objava, navodi osobine Božjih poslanika, veliča uzvišenost Allaha, dž.š, pripremajući se i obavljajući sabah namaz, obraća se Allahu dovom, učvršćuje i izražava vjeru izgovaranjem imanskih i islamskih šarta.	Učenik nabraja dužnosti, razlikuje imanske od islamskih dužnosti.
OŠ IV A.3.2. Učenik otkriva ljepotu vjere i društvenih vrijednosti usklađenih s	Učenik prepoznaje vrijednosti društva u kojemu živi, prepoznaje sebe kao vjernika: po imenu, obitelji, podrijetlu,	Učenik otkriva prednosti vjere, učenja, činjenja dobrih djela, govor istine, pokazuje razumijevanje za druge i

moralnim načelima.	odgoju i svome osobnom odabiru. Pokazuje razumijevanje za druge i drukčije. Opisuje Božja stvorenja i njihovu funkciju. Opisuje način pridobivanja Božje milosti. Uočava vrijednost znanja, ustrajnosti, poštenja i prijateljstva.	drukčije; samostalno nabraja Božja svojstva na hrvatskome jeziku, nabraja ljepote Allahova stvaranja.
OŠ IV A.3.3. Učenik doznaje o početcima stvaranja svijeta, prvih ljudi na Zemlji te prepoznaje Ka'bu kao prvi hram na Zemlji. Otkriva i pronalazi najljepši uzor u životu Muhammeda, a.s.	Učenik navodi osnovne podatke o početku stvaranja svijeta, Ademu, a.s., i Havi te Ibrahimu, a.s., i njegovoj gradnji Kabe. Upoznaje se s najvažnijim biografskim podacima Muhammeda, a.s., i iskušenjima kroz koja je prolazio. Uspoređuje naučeno s primjerima iz svakodnevnoga života.	Učenik navodi i prepoznaje činjenice iz povijesti islama.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Temelji vjere – imanski šarti.
 Osobine Božjih poslanika.
 Muhammed, a.s.
 Kaba.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Digitalni sadržaji.
 Kreativno izražavanje putem praktičnoga rada.
 Prezentacija uradaka.

Domena B. – Vjerska praksa

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV B.3.1. Na kraju treće godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik prepričava poučne događaje iz života Muhammeda, a.s., uspoređuje ih sa svakodnevnim životnim situacijama i usvaja pouku za vlastiti život.	Učenik imenuje određene povijesne osobe, navodi epizode iz njihovih životnih sudbina i usvaja pouku za vlastiti život. Upoznaje se s osobinama Božjih poslanika i primjenjuje ih u vlastitoj životnoj praksi.	Uz navođenje primjera iz života za navedene osobine učenik osobine Božjih poslanika navodi i na hrvatskome jeziku.
OŠ IV B.3.2. Učenik interpretira određene kur'anske sure i dove. Povezuje ih sa životnim situacijama u kojima se rabe i primjenjuje pri obavljanju namaza. Za pojedine navodi povode i okolnosti objavljivanja te ih dovodi u vezu s događajima iz suvremenoga života.	Učenik interpretira sure i Ettehijatu, salavate i dove.	Uz pomoć vjeroučitelja učenik interpretira sure: Ihlas, Fil, Asr, Ettehijatu, salavate i dove.
OŠ IV B.3.3. Na kraju obrazovnoga razdoblja (3 – 5 godina) učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, poddomena arapsko pismo, učenik opisuje svako slovo arapske abecede. Suvereno piše arapska slova, grupira ih prema oblicima, pravopisnim i semantičkim grupama: kratki vokali, dugi vokali, grupa EDRO, krupni harfovi. Izražava kreativnost izrađujući harfove i grupe harfova od različitih materijala. Prezentira ih u digitalnome obliku putem videoigara i PowerPointa. U zadnjoj godini ovoga odgojno-obrazovnog razdoblja uvježbava sadržaj sufare.	Učenik pojedinačno opisuje svako slovo arapske abecede. Vlastitim riječima prepoznaje položaj i mjesto svakoga slova (BA je 2. slovo arapske abecede, nalazi se poslije ELIFA, a prije slova TSA). Može napisati svaki harf i otpjevati uz pjesmicu izgovarajući ih s kratkim vokalima (E-I-U, BE-BI-BU, TE-TI-TU, TSE-TSI-TSU...). Razlikuje i druge skupine harfova: dugi, vokali, grupa EDRO, krupni harfovi. Na kraju ovoga odgojno-obrazovnog razdoblja (peta godina učenja) demonstrira cjelokupni sadržaj sufare. Koncem pete godine učenja promoviraju se novi učači Kur'ana.	Na kraju treće godine učenik prepoznaje harfove arapske abecede, pravilno ih izgovara i imenuje. Većinu može svojim riječima opisati i uz vjeroučiteljevu pomoć napisati.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Muhammed, a.s. – uzor za lijepo ponašanje.
Ettehijatu, salavati, dove.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Digitalni sadržaji.
Memoriranje arapskoga teksta uz pomoć zvučnog zapisa i zbornoga ponavljanja na kraju svakoga sata.
Ishod B.3.3. je preporučan, ali neobavezan.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
OŠ IV C.3.1. Na kraju treće godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik otkriva razloge zabrane alkohola radi ostvarenja ljepšega načina života.	Učenik prepričava priču o Sumejji i pronalazi vezu između ovisnosti o alkoholu i ubojstvu, uzroku nesreće.	Učenik samostalno prepričava priču o Sumejji.
OŠ IV C.3.2. Koristeći se udžbenikom i drugom dostupnom literaturom koja govori o životu Božjega Poslanika, ashaba ili drugih dobrih ljudi, učenik opisuje dužnosti prema roditeljima, rodbini, prijateljima, susjedima i ostalim ljudima te uočava islamske, a ujedno i univerzalne moralne vrijednosti.	Temeljem pripovjedaka o životu Božjega Poslanika i dobrih ljudi te zanimljivih i poučnih suvremenih pripovjedaka učenik uočava i prepoznaje islamske, a ujedno i univerzalne moralne vrijednosti poput poštenja, iskrenosti, pravednosti, velikodušnosti, jednakosti svih ljudi bez obzira na rasu i etničku pripadnost. Navodeći osobine Božjih poslanika, opisuje što je poštenje, iskrenost, povjerenje te kako u Božjim poslanicima možemo imati najljepše uzore.	Učenik samostalno objašnjava svojstva Božjih poslanika i nabroja dužnosti prema ostalima.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Alkohol – uzrok nesreće.
Ponašanje prema roditeljima, rodbini, prijateljima, susjedima i ostalim ljudima.
Osobine Božjih poslanika – osobine koje slijedimo i prakticiramo.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Igrokaz: aktivnosti i sadržaji iskazani u ovome ishodu uvjetovani su razvojnom dobi i interesima učenika.

Domena D. – Susret s drugima

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
OŠ IV D.3.1. U domeni Susret s drugima učenik ističe i podupire potrebu pozdravljanja selamom – pozdravom mira.	Učenik interpretira riječi selama i objašnjava što je selam. Surađuje s ljudima koji ga okružuju (prijatelji, učitelji, roditelji i dr.) i brine se za provođenje discipline, međusobnoga pozdravljanja, pozdravljanja zaposlenih u školi i sl.	Učenik navodi komu se naziva selam, na kojim mjestima i u kojim prilikama.
OŠ IV D.3.2. Učenik prikazuje kakav bi trebao biti odnos muslimana i muslimanke prema radu i ljudima koje tek upoznaje.	Učenik prepričava kakav je bio odnos Poslanika prema stanovnicima Medine nakon hidžre. Navodeći primjere iz Poslanikova života, objašnjava kako su svi ljudi pred Bogom jednaki te da se razlikuju jedino po bogobožnosti. Oprimjeruje postupke ensarija prema muhadžirima.	Učenik proučava ponašanje ensarija prema muhadžirima.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Pozdrav mira.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Igrokazi, dramatizacija.

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 4. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV A.4.1. Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik potvrđuje vjeru u jednoga Boga vjerovanjem u njegova svojstva i prakticiranjem namaza. Definira post, zekat i hadž i pojašnjava propise o njima.	Učenik opisuje Boga na temelju njegovih svojstava i govori o ljepoti Allahova stvaranja. Definira vjeru kao ljubav prema Bogu, Poslaniku i drugim ljudima, navodi primjere i iskustva prvih muslimana. Nabraja uvjete za namaz, opisuje pet dnevnih namaza. Razvija svijest o Bogu, opisuje doživljaj Boga, promišlja o važnosti, smislu i dobrobiti vjerovanja u svakodnevnome životu.	Učenik navodi islamske dužnosti, definira ih, navodi neke propise povezane sa svakim islamskim šartom, pokazuje spremnost za odricanje u ime Boga i s ljubavlju govori o Bogu, Poslaniku i drugim dužnostima.
OŠ IV A.4.2. Učenik otkriva važnost obveze prema sebi i drugima.	Učenik nabraja dužnosti prema sebi i drugima na temelju ajeta i hadisa. Pokazuje zahvalnost Bogu, stvoritelju svih ljepota, učenjem novih poglavlja iz Kur'ana.	Uz učiteljevu pomoć učenik nabraja dužnosti prema sebi, susjedima, rodbini i prijateljima, zajednici, društvu i domovini i navodi primjere iz svojega života.
OŠ IV A.4.3. Učenik se upoznaje s događajima iz rane povijesti islama koji su odredili tijek razvoja islama i prve muslimanske zajednice. Iskustvo obilježavanja islamskih blagdana i mubarek noći u užoj i široj zajednici povezuje sa sadržajima blagdana.	Učenik prezentira Bedr kao važan događaj u povijesti islama povezujući njegov ishod sa snagom vjere. Prepričava i analizira ishode Uhuda, Hendeka i povratka u Mekku, povezujući ih s vrijednostima opraštanja, tolerancije, mira i suživota. Upoznaje se s islamskim blagdanima i mubarek noćima.	Učenik nabraja tijekom najvažnijih događaja u povijesti islama uz učiteljevu pomoć i navodi neke primjere. Nabraja islamske blagdane i mubarek noći tijekom godine.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Iz života poslanika Muhammeda, a.s.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene vrste tekstova: pjesmice (tradicionalne i suvremene), slikopriče, slikovnice, strip, jednostavni kratki tekstovi od nekoliko kratkih rečenica popraćeni slikama, jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, prilagođena poznata priča, čestitka, kratki tekstovi popraćeni slikama i obrascima s osobnim podatcima. Neke preporučene aktivnosti: slaganje slika ili dijelova kratkoga teksta odgovarajućim redoslijedom, dopunjavanje tekstova, pokazivanje i opisivanje predmeta i slika, ponavljanje riječi i izraza, izrezivanje, lijepljenje, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, pjevanje, recitiranje, jednostavni kratki dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji predočavaju stvarne komunikacijske situacije uz izmjenu pojedinih elemenata, prepričavanje slijeda nekoga događaja s pomoću vizualnih poticaja i pitanja, jednostavni projektni zadatci (izrada čestitke, plakata, lutkarska predstava, kraća dramatizacija...).		
Domena B. – Vjerska praksa		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV B.4.1. Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik demonstrira sve dnevne namaze. Sadržaj islamskih šarta, usvojenih u ranijim godinama učenja i poučavanja, proširuje poučnim pričama iz svakodnevnoga života.	Osim nabiranja, opisivanja, uspoređivanja i obrazlaganja utjecaja dnevnih namaza na čovjekov život (sabah, podne, ikindija, akšam, jacija), učenik vodi dnevnik obavljanja namaza i razgovara s vršnjacima o načinima obavljanja molitve. Prepričava poučne priče o namazu, postu, zekatu, hadžu.	Uz učiteljevu pomoć učenik pokazuje praktično obavljanje dnevnih namaza. Vodi tjedni dnevnik o obavljenim namazima.
OŠ IV B.4.2. Učenik interpretira određene kur'anske sure i dove. Povezuje ih sa	Učenik interpretira sure, Ajetul kursijju, Kunut dovu sa značenjem na hrvatskome jeziku.	Učenik interpretira sure Kadr, Kewser i Ajetul kursijju.

životnim situacijama u kojima se koriste i primjenjuje pri obavljanju namaza. Za pojedine navodi povode i okolnosti objavljivanja te ih dovodi u vezu s događajima iz suvremenoga života.		
OŠ IV B.4.3. Na kraju obrazovnog razdoblja (3 – 5 godina) učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, poddomena arapsko pismo, učenik opisuje svako slovo arapske abecede. Suvereno piše arapska slova, grupira ih prema oblicima, pravopisnim i semantičkim grupama: kratki vokali, dugi vokali, skupina EDRO, krupni harfovi.	Učenik pojedinačno opisuje svako slovo arapske abecede. Svojim riječima prepoznaje položaj i mjesto svakoga slova (BA je 2. slovo arapske abecede, nalazi se poslije ELIFA, a prije slova TSA). Može napisati svaki harf i otpjevati uz pjesmicu izgovarajući ih s kratkim vokalima (E-I-U, BE-BI-BU, TE-TI-TU, TSE-TSI-TSU...). Razlikuje i druge grupe harfova: dugi, vokali, grupa EDRO, krupni harfovi. Na kraju	Na kraju četvrte godine učenik piše sve harfove arapske abecede. Uz vjeroučiteljevu pomoć većinu harfova grupira prema kratkim i dugim vokalima, krupnim harfovima te onima iz grupe EDRO. Uz vjeroučiteljevu pomoć na kreativan način od različitih materijala izrađuje harfove po grupama.
Izražava kreativnost izrađujući harfove i grupe harfova od različitih materijala. Prezentira ih u digitalnome obliku putem videoigara i PowerPointa. U zadnjoj godini ovoga odgojno-obrazovnog razdoblja uvježbava sadržaj sufare.	ovoga odgojno-obrazovnog razdoblja (peta godina učenja) demonstrira cjelokupni sadržaj sufare. Krajem pete godine učenja promoviraju se novi učači Kur'ana.	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Dnevni namazi.
Poučne priče o namazu, postu, zekatu, hadžu.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Dnevnik obavljanja namaza.
Plan vjerskih aktivnosti (dnevni, tjedni, mjesečni, godišnji rasporedi).
Ishod B.4.3. je preporučan, ali neobavezan.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
OŠ IV C.4.1. Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik objašnjava moralne dimenzije posta u mjesecu ramazanu i navodi radnje koje kvare namaz, a narušavaju uzorne ljudske postupke.	Učenik definira što znači postiti i navodi tko je dužan postiti. Opisuje doživljaj posta i iščekivanja paljenja kandilja. Primjerima iz svakodnevnoga života objašnjava potrebu pridržavanja posta kao jednoga od načina za dobivanje energije koja nas štiti od moralnoga posrnuća. Navodi radnje koje kvare namaz, a narušavaju uzorne ljudske postupke.	Učenik uočava i uz pomoć vjeroučitelja objašnjava koje su sve koristi od posta.
OŠ IV C.4.2. Opisujući međuljudske odnose u užoj i široj obitelji, uočava postupke pomaganja i suosjećanja s rodbinom u različitim životnim situacijama. Obrazlaže Božje naredbe i zabrane koje reguliraju pravilno postupanje u društvu.	Učenik prepričava kakav je bio odnos Muhammeda, a.s., prema djeci i kakvi su bili njegovi moralni postupci prema mlađima. Nabraja i razvrstava Božje naredbe i zabrane kojima se regulira naređivanje dobra i odvratanje od zla. Imenuje svoju rodbinu i prijatelje te nabraja dužnosti prema njima kako bi im bio od pomoći i iskazao poštovanje.	Učenik samostalno nabraja Božje naredbe i zabrane na putu promicanja dobra, a sprječavanja zla.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Pozivanje na dobro, odvratanje od zla.
Koristi od posta.
Osobine postača.
Muhammed, a.s., moralni uzor.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Izraditi slikovnicu o uzornim osobinama koje imaju uporište u životu Muhammeda, a.s.

Domena D. – Susret s drugima		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
OŠ IV D. 4.1. U domeni Susret s drugima učenik obrazlaže i sažima smisao i važnost zekata kao načina pravedne raspodjele imetka i prava siromašnih u imetku bogatih.	Učenik predstavlja koja je četvrta islamska obveza i kako je ona povezana s odnosom prema drugim ljudima. Uočava socijalne i etičke ciljeve zekata i izražava spremnost da ga primjenjuje u životu.	Učenik uspoređuje pojmove zekat, nisab, imućni, siromašni, posjed, islamske ustanove i objašnjava njihova značenja.
OŠ IV D.4.2. Učenik gradi i razvija islamski odnos prema rodbini, susjedima, prijateljima i široj društvenoj zajednici.	Učenik zaključuje da je čovjek društveno biće (nikad nije sam – rađa se po Allahovoj volji, u društvu ljudi odrasta, uči, radi i stječe iskustva). Oprimjeruje kako se iz bogatstva društvenih veza razvija prijateljstvo te objašnjava kako sve velike stvari započinju u krugu obitelji. Brine se o potrebama obitelji, rodbine i prijatelja. Usklađuje svoj odnos prema obitelji, susjedima i prijateljima s islamskim propisima.	Učenik uočava načine koji doprinose zbližavanju članova obitelji, susjeda i prijatelja i predlaže načine za očuvanje i jačanje razvijenoga novog prijateljstva.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Zekat. Islamski odnos prema rodbini, susjedima, prijateljima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Igre uloga, igrokazi.		

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 5. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
OŠ IV A.5.1. Na kraju pete godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik opisuje znakove vjerovanja i povezuje sadržaje s iskustvom vjere. Definira, opisuje i interpretira način obavljanja namaza.	Učenik analizira kelime i šehadet. Definira, opisuje i interpretira pripremu i način obavljanja namaza: pet dnevnih, džuma, džezaza, bajram i teravih namaz. Nabraja radnje koje kvare namaz i opisuje sehvi sedždu kao mogućnost ispravljanja pogreške u namazu. Uočava vrijednosti posta, zekata, sadekatul fitra i hadža. Usvaja stavove o islamskim dužnostima.	Učenik nabraja i objašnjava dužnosti; uz učiteljevu pomoć citira kur'anske ajete i hadise povezane s dužnostima; priprema se za namaz i opisuje način obavljanja pet dnevnih namaza; nabraja radnje koje kvare namaz i opisuje sehvi sedždu; nabraja farz, vadžib i sunnet namaze; nabraja imanske šarte i prijevod.
OŠ IV A.5.2. Učenik uočava utjecaj islamskih načela i običaja na način života, odnosa u društvu, općenito na kulturu i vrijednosti jednoga društva.	Učenik uči euzu i bismillu prije svakoga hajr posla, nabraja vrijednosti pristojnoga i lijepoga odijevanja tijekom klanjanja, izlaska na ulicu i u drugim prilikama. Uočava smisao islamskih propisa u vezi s higijenom tijela, odjećom i životnim prostorom.	Učenik nabraja islamske obrede, opisuje način obavljanja, navodi argumente i raspravlja o svakodnevnim obredima koji mijenjaju životne navike.
OŠ IV A.5.3. Učenik uočava povezanost	Blagdan Kurban-bajram učenik povezuje	Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje

ključnih islamskih blagdana s propisima i temeljima vjere.	s institucijom kurbana i hadža.	Kurban-bajram i hadž povezujući ih i navodeći njihovu ulogu, smisao i svrhu.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: • Kelime i šehadet • Namaz (pet dnevnih) • Uvjeti za namaz, glavni dijelovi namaza, radnje koje kvare namaz i abdest • Džuma namaz • Dženaza namaz • Bajram namaz.

Funkcije: • imenovanje obreda povezanih s namazom • ispravno (po redoslijedu) pripremanje za namaz • praktična primjena namaza • imenovanje namaza i poznavanje njihove uloge.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene vrste tekstova: kraći tekstovi koji djeluju motivacijski, tekstovi sa slikama prikazanih obreda, jednostavni opisni tekstovi. S obzirom na specifičnost islamskoga vjeronauka bitno je obratiti pozornost na arapski tekst, njegovu obradu i interpretaciju. U obradi teksta prožimaju se četiri stupnja: susret s tekstem, otkrivanje teksta, suočavanje s tekstem i usvajanje teksta.   Neke preporučene aktivnosti: nepotpuni tekst – učenicima se daje tekst u kojemu nedostaju određene riječi pa ih oni umeću na odgovarajuće mjesto; slagalica riječi; grafički prikaz naučenoga. Kod izbora tekstova i metoda bitno je voditi računa o primjerenosti uzrastu, razini razvoja i iskustva učenika.

Domena B. – Vjerska praksa

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV B.5.1. Na kraju pete godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik novostečeno znanje iz ahlaka i ibadeta povezuje s primjerima iz života. Oblikuje pozitivna stajališta prema dobrim navikama. Može prepoznati loše navike kao i djela koja umanjuju druga dobra djela ili kvare ibadete. Objašnjava smisao džemata i razvija naviku obavljanja namaza u džematu.	Navodi konkretne primjere za pozitivne i negativne primjere iz života. Daje konkretne primjere za naredbe i zabrane. Susreće se s terminom džemat i u teoriji i u praksi.	Učenik definira pojmove: farz, sunnet, halal, haram, mekruh. Oprimjeruje ih događajima iz svakodnevnoga života. Vodi dnevnik (tjedni ili mjesečni) svojih djela svrstavajući ih u odgovarajuću kategoriju.
OŠ IV B.5.2. Učenik interpretira određene kur'anske sure, dove i sadržaje povezane s namazima. Povezuje ih sa životnim situacijama u kojima se koriste i primjenjuje tijekom obavljanja namaza.	Učenik interpretira: namaske nijete, ezan, ikamet, sure, zikir nakon namaza.	Učenik interpretira na arapskome jeziku: nijete dnevnih namaza, ezan i ikamet, sure, ettehijatu, salavate, dove, zikir nakon namaza.
OŠ IV B.5.3. Na kraju obrazovnoga razdoblja (3 – 5 godina) učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, poddomena arapsko pismo, učenik opisuje svako slovo arapske abecede. Suvereno piše arapska slova, grupira ih prema oblicima, pravopisnim i semantičkim skupinama: kratki vokali, dugi vokali, grupa EDRO, krupni harfovi. Izražava kreativnost izrađujući harfove i grupe harfova od različitih materijala. Prezentira ih u digitalnome obliku putem videoigara i PowerPointa. U zadnjoj godini ovoga odgojno-	Učenik pojedinačno opisuje svako slovo arapske abecede. Vlastitim riječima prepoznaje položaj i mjesto svakoga slova (BA je 2. slovo arapske abecede, nalazi se poslije ELIFA, a prije slova TSA). Može napisati svaki harf i otpjevati uz pjesmicu izgovarajući ih s kratkim vokalima (E-I-U, BE-BI-BU, TE-TI-TU, TSE-TSI-TSU...). Razlikuje i druge grupe harfova: dugi, vokali, grupa EDRO, krupni harfovi. Na kraju ovoga odgojno-obrazovnog razdoblja (peta godina učenja) demonstrira cjelokupni sadržaj sufare. Koncem pete godine učenja promoviraju se novi učači Kur'ana.	Na kraju pete godine učenja učenik samostalno čita sadržaj sufare.

obrazovnog razdoblja uvježbava sadržaj sufare.		

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Arapska abeceda.   Funkcije: • opisuje svako slovo • pepoznaje položaj svakoga slova u arapskoj abecedi • razlikuje grupe harfova • demonstrira cijelu sufaru.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene vrste tekstova: kratke jednostavne priče popraćene slikama, slikovnice, jednostavni dijaloški tekstovi, pjesme i brojalice.   Neke preporučene aktivnosti: povezivanje verbalnih i neverbalnih tekstova, povezivanje harfova po grupama, bojenje određenih harfova u tekstu raspoređenih na početku, sredini i kraju riječi, izrezivanje, lijepljenje i spajanje harfova, izrađivanje harfova od plastelina, glinamola i drugih materijala...

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

OŠ IV C.5.1. Na kraju pete godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik uočava i razlikuje pozitivna i negativna ponašanja ljudi. Obrazlaže smisao kurbana kao vida pomaganja siromašnima i spremnost darivanja najdražega što posjedujemo.	Učenik definira ahlak. Navodi pozitivne osobine koje ljudi mogu izgraditi i njegovati te negativne koje bi trebalo izbjegavati. Nastoji osvijestiti važnost odgovornoga ponašanja prema sebi i drugima, potrebu njegovanja prijateljstva i iskrenosti u međuljudskim odnosima, suzdržavanje od ogovaranja, laži, svađe, ružnih riječi te svih oblika međuvršnjačkoga nasilja.	Učenik samostalno definira ahlak. Objašnjava osnovne razlike između Ramazanskoga bajrama i Kurban-bajrama.

OŠ IV C.5.2. Učenik objašnjava kakav je i koliki utjecaj pojedinih islamskih propisa na odgoj čovjeka i oblikovanje moralne osobe koja će činiti dobro, a izbjegavati loše.	Učenik navodi koristi od posta za očuvanje ljudskoga zdravlja i poticanje suosjećanja prema gladnima. Definira sadekatul fitr i zekat i njihovu ulogu u pomaganju siromašnih i unesrećenih. Svojim riječima objašnjava obveze hadžije i važnost hadždža i zekata u kontekstu izgradnje plemenitih osobina: odricanje, pomoć, učenje strpljivosti.	Definira sadekatul fitr i zekat i njihovu ulogu u pomaganju siromašnih i unesrećenih.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ahlak.   Moralne islamske vrijednosti.   Prijateljstvo, odricanje, strpljenje i iskrenost.   Funkcije: • definiranje i njegovanje ljudskih vrijednosti, prijateljstva, odricanja, strpljenja i iskrenosti u međuljudskim odnosima.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishodi u domeni Moral ostvaruju se u svim tematskim područjima, stoga u ovoj domeni učenike valja uputiti i usmjeriti na usvajanje osnovnih ljudskih vrijednosti, na njihovu primjenu u svakodnevnome životu u komunikaciji s drugima, u odnosu prema najbližima, ali i u odnosu prema sebi i svomu životu. Omogućiti učenicima da različitim metodama razgovora, dijaloga, igre uloga, ankete, pantomime i sl. izraze svoje osjećaje, potrebe, ali i očekivanja od drugih i prema drugima.

Domena D. – Susret s drugima

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

OŠ IV D.5.1. U domeni Susret s drugima učenik uočava i prepoznaje utjecaje imanskih šartova (osobito trećega i četvrtoga) na život pojedinca i njegov odnos prema društvu.	Učenik objašnjava način prenošenja Objave i očuvanja sunneta. Pokazuje zanimanje za ranije objave i poslanike koje islam priznaje. Osvješčuje univerzalnost islamske objave i njegovu tolerantnost prema drugim religijskim	Učenik citira kur'anske ajete koji se odnose na Allahova svojstva, meleke, džine, šejtane, kitabe, poslanike, sudnji dan i kada i kader. Pronalazi dodatne informacije o imanskim šartima.

	tradicijama. Primjenjuje naučeno u susretu s drugima.	
OŠ IV D.5.2. Učenik pronalazi i obrazlaže smisao islamskih blagdana u kontekstu odnosa prema članovima šire zajednice.	Učenik otkriva kako su vjerski običaji, mubarek dani i islamski blagdani prožeti brigom za druge i drukčije (primjer raspodjele kurbanskoga mesa, davanja sadake, halve ili ašure nemuslimanima, dijeljenje darova s hadža i sl.). Predlaže, osmišljava i provodi projekte koji doprinose suživotu i toleranciji.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: • Kur'an i sunnet • Islamski blagdani. Funkcije: • učenik objašnjava slijed događaja kako je Bog slao Objavu • povezuje sadržaje Kur'ana s prethodnim objavama i poslanicima • prepoznaje vjerske običaje i njihov doprinos suživotu i toleranciji.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odabrani tekstovi, lektire. Preporučene vrste tekstova i neke aktivnosti: ostvarivanje projekata povezanih s islamskim blagdanima: bajramske poruke, dove, želje. Osmišljavanje projekata koji doprinose toleranciji i suživotu...(obred hadža i islamskih blagdana).		

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 6. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV A.6.1. Na kraju šeste godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik uočava i analizira sadržaje islamskoga učenja težeći izgradnji ličnosti redovitim izvršavanjem islamskih propisa.	Učenik definira pojmove islam, iman i ihsan, navodi ajete i hadise s motivirajućim porukama za činjenje dobrih djela. Nabraja islamske i imanske šarte, definira i opisuje gajb. Analizira moralni, socijalni i zdravstveni aspekt islamskih dužnosti. Učenik promišlja stvaranje svijeta i vrijednost života kao Božjega dara.	Učenik definira iman, islam i ihsan, citira hadis koji pojašnjava tri odrednice vjere islam; definira vjeru i nabraja dini-islamske šarte; nabraja i analizira Allahova svojstva; definira i opisuje imanske i islamske šarte.
OŠ IV A.6.2. Učenik otkriva posebni društveni i kulturni aspekt života tijekom ramazana, Bajrama. Upoznajući se s propisima o kurbanu, uočava smisao pokornosti Bogu.	Primjerima Ibrahimove i Ismailove, a.s., odanosti i pokornosti učenik uočava smisao i važnost istinskoga oslanjanja na Boga.	Učenik prepoznaje i nabraja utjecaje vjerskih obreda na društveni, kulturni i socijalni život muslimana.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: • Imanski šarti		

• Moralni, socijalni i zdravstveni aspekt islamskih dužnosti • Ibrahim, a.s. Funkcije: • uočava smisao vjere te pokornost i predanost Bogu • upoznaje propise kurbana • definira i opisuje svijet gajba • definira islam, iman i ihsan.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: za uvježbavanje i zapamćivanje npr. Allahovih osobina ili imanskih šarta, meleka i njihovih uloga, definiranje islama, imana i ihsana preporučaju se aktivnosti kao što su razne igre spajanja i povezivanja arapskoga teksta s prijevodom, igre memorije, slagalice, igre dodavanja loptice kako bi svaki učenik izgovorio arapski tekst ili prijevod, dopunjavanje praznoga teksta, igra piramide i sl.

Domena B. – Vjerska praksa

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV B.6.1. Na kraju šeste godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik opisuje pojedine epizode iz života određenih Božjih poslanika i uzima pouku koju može primijeniti u praktičnome životu. Povezuje propise pojedinih islamskih dužnosti s osobnom vjerskom praksom i argumentira njihovu svrhovitost.	Učenik opisuje i povezuje životnu praksu pojedinih Božjih poslanika s praksom današnjih muslimana: Adem, a.s., Nuh, a.s., Ibrahim, a.s., Musa, a.s., Isa, a.s., Muhammed, a.s. Definira pojmove povezane s određenom islamskom praksom: sadekatul-fitr, nisab, itikaf, kurban, ihram, vukuf, tavaf, telbija.	Definira pojmove: sadekatul-fitr, nisab, itikaf, kurban, ihram, vukuf, tavaf, telbija. Povezuje ih s propisima i vremenom prakticiranja.
OŠ IV B.6.2. Učenik interpretira određene kur'anske sure na arapskome i hrvatskome jeziku, a pojedine sadržaje potkrepljuje citatima iz Kur'ana i izrekama Muhammeda, a.s.	Učenik navodi ajete i hadise u vezi s određenim temama. Interpretira zadnje sure iz Kur'ana.	Učenik interpretira sure na arapskome izvorniku i u hrvatskome prijevodu.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Aktivnosti koje se preporučuju su rad na tekstu, radionice na kojima će se npr. u izradi Nuhove lađe na jedrima istaknuti njegove najljepše osobine ili kur'anska kazivanja o Božjim poslanicima, izraditi stablo Božjih poslanika na velikome plakatu ili staklu/prozoru, koji bi postupno nadograđivali sa svakim upoznavanjem novoga poslanika.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV C.6.1. Na kraju šeste godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik uočava potrebu vjerovanja u razvijanju moralnih osobina.	Navodeći ono što vjera nudi čovjeku, učenik uočava smisao činjenja dobrih djela iz ljubavi prema Bogu te da se naša djela vrednuju prema namjerama.	Učenik navodi ajete koji čovjeka motiviraju da bude što bolji i korisniji u društvu.
OŠ IV C.6.2. Učenik opisuje postupke Božjih poslanika u različitim životnim	Učenik prepričava sadržaje o Božjim poslanicima kao moralnim uzorima. Uočava način razvijanja moralnih osobina	Navodi koje osobine post razvija kod čovjeka.

iskušenjima i od njih uzima pouku. Uočava moralnu dimenziju pojedinih ibadeta.	putem namaza, posta, zekata, hadža.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Djela se vrednuju prema namjerama.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Oprimjeriti lijepe osobine koje razvijamo putem namaza, posta, zekata, hadža.		
Domena D. – Susret s drugima		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV D.6.1. Na kraju šeste godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik istražuje i procjenjuje kakav je i koliki utjecaj mjeseca ramazana na međusobno približavanje vjernika.	Učenik navodi i prikazuje koje aktivnosti u mjesecu ramazanu izravno utječu na poboljšanje međuljudskih odnosa. Oprimjeruje kako post i ramazanske aktivnosti bude u čovjeku osjećaj za drugoga čovjeka. Osvješčuje važnost njegovanja prijateljstva suzdržavanjem od ružnih riječi, ogovaranja i svađe koje se ne mogu naći kod postača.	Učenik pronalazi vezu između ibadeta u ramazanu i utjecaja na izgradnju plemenitih osobina u ljudi koja se ogledaju, između ostaloga, i u uzornim odnosima prema svim ljudima.
OŠ IV D.6.2. Učenik ističe i obrazlaže kako islamski šarti utječu na oblikovanje osobnosti vjernika i kako djeluju na njegov odnos prema okružju u kojemu živi.	Učenik prikazuje kako islamski šarti ostavljaju trag na njegov emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život. Obrazlaže koje mu sve radosti donosi prakticiranje islamskih šartova (odgajanja pojedinca, razvijanja njegovih kvalitetnih dimenzija ličnosti: odgovornosti, preciznosti, ispravnosti).	Učenik povezuje informacije o islamskim dužnostima i nastoji popraviti svoj odnos prema njima. Pokazuje kako se određenim žrtvama i odricanjima dolazi do uspjeha kao što se odricanjem u postu dolazi do uspjeha na ahiretu. Pronalazi vezu s postom u drugim religijama.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Projekt: Susret u dijalogu – post u drugim religijama.		

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 7. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV A.7.1. Na kraju sedme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik navodi	Učenik imenuje imanske šarte na arapskome i u prijevodu. Povezuje kur'anske sadržaje koji veličaju Boga i primjenjuje ih u svakodnevnome životu. Analizira odnos meleka i poslanika s Bogom i uči o	Učenik jasno tumači imanske šarte, navodi njihovu važnost i propise, definira i pojašnjava šerijat, izvore šerijata i šerijatske oblasti.

važnost manifesta i temelja vjere.	vrijednostima pokornosti. Povezuje prethodne objave s Kur'anom, raspravlja o sudnjemu danu i njegovim predznacima. Navodi kur'anske ajete o kada i kaderu.	
OŠ IV A.7.2. Učenik prepoznaje snagu i utjecaj vakufa na duhovno i materijalno stanje zajednice te analizira vrijednost dove i potrebu čuvanja od grijeha u životu svakoga muslimana.	Učenik definira i navodi važnost vakufa, opisuje načine i običaje obilježavanja mubarek noći i blagdana, nabraja mubarek noći i pojašnjava ulogu i vrste dove. Definira grijeh, vrste grijeha i njihov utjecaj na zajednicu. Učenik prepoznaje selam kao džennetski pozdrav i pozdrav mira.	Učenik uočava snagu vakufa i njegovu važnost za zajednicu, upoznaje i opisuje načine obilježavanja mubarek noći i drugih blagdana, definira grijeh i dovu.
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Digitalni sadržaji na online mekteb.		
Domena B – Vjerska praksa		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV B.7.1. Na kraju sedme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik definira osnovne pojmove iz šerijatskoga prava, daje primjer iz prakse za svaki i praktične primjere s kojima se susreće klasificira prema stupnju obvezatnosti. Zauzima stajališta. Usvaja propise o dženazi kako bi mogao sudjelovati u obredu.	Učenik navodi primjere za: ibadat, muamelat, ukubat; farz, vadžib, sunnet, mustehab, mekruh, haram. Definira šerijat, stupnjuje obveze i navodi primjere iz svakodnevnoga života za svaku pojedinačno. Nabraja i objašnjava izvore šerijatskoga prava.	Uz definiranje zadanih pojmova učenik navodi primjere iz svakodnevnoga života za svaki od njih.
OŠ IV B.7.1.2. Učenik interpretira određene kur'anske dove na arapskome izvorniku i u hrvatskome prijevodu. Pojedine sadržaje potkrepljuje citatima iz Kur'ana i izrekama Muhammeda, a.s.	Učenik navodi ajete i hadise u vezi s određenim temama. Interpretira suru Kadr, teube istigfar i preporučenu Poslanikovu dovu za svaku priliku.	Učenik interpretira suru Kadr, teube istigfar i preporučenu Poslanikovu dovu za svaku priliku.
OŠ IV B.7.3. Na kraju obrazovnoga razdoblja (6 – 8 godina) učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, poddomena Kur'an, učenik čita originalan kur'anski tekst, usavršava MAHREDŽ (pravilno izgovaranje) i TEDŽVID (povezivanje i pravilno učenje). Predviđene ajete i sure uči izvorno, bez transkripcije.	Učenik samostalno čita kur'anske sure i ajete integrirane u nastavne jedinice. Određena poglavlja iz Kur'ana samostalno čita, a određena uči napamet. Kur'anske sure i stranice uči i uvježbava pojedinačno, u zboru, ponavljajući za muallimom ili nekim od učača/hafiza s pomoću audiozapisa ili videozapisa. Upoznaje se i sa značenjima ajeta i sura na materinskome jeziku. U dodatnoj nastavi (uputiti i u mekteb), projektima, domaćim zadacima i partnerskima zadacima s roditeljima uvježbava suru Jasin i deset zadnjih sura.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Digitalni sadržaji na online mekteb.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ishod B.7.3. je preporučan, ali neobavezan.		

Domena C. – Moral		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV C.7.1. Na kraju sedme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik obrazlaže i pokazuje koliki je i kakav utjecaj islamskih dužnosti na razvijanje moralnih osobina kod ljudi.	Učenik navodi ajete i hadise o izvršavanju islamskih dužnosti i njihovu utjecaju na razvijanje moralnih osobina. Vlastitim riječima objašnjava što podrazumijeva pravednu raspodjelu zekata. Opisuje način bacanja kamenčića na Mini za vrijeme hadždža kao odgojnu metodu u napuštanju činjenja loših djela.	Učenik samostalno navodi ajete i hadise o ispunjavanju islamskih dužnosti i njihovoj važnosti u razvijanju moralnih osobina.
OŠ IV C.7.2. Učenik objašnjava na koji način islamsko šerijatsko pravo regulira međuljudske odnose i potiče pravičnost, humanost i darežljivost. Zalaže se za moralne vrijednosti koje afirmiraju pozitivne međuljudske odnose, preporučuje ih prijateljima u školi i zajednici.	Učenik navodi ajete i hadise koji govore o vrijednosti svakoga ljudskog života. Kategorizira grijeha na male i velike te objašnjava način njihova okajanja kako bi nastavio sigurno kročiti kroz život.	Samostalno kategorizira grijeha na male i velike te objašnjava način njihova okajanja kako bi nastavio sigurno kročiti kroz život.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Videosadržaj: Kako obaviti hadž.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Domena D. – Susret s drugima		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV D.7.1. Na kraju sedme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik istražuje i obrazlaže zašto je hadž vrhunac ibadeta i zašto ima obilježje sveislamskoga mirovnog skupa.	Učenik izdvaja i određuje društvene dimenzije hadža. Prikazuje hadž kao aktivnost mira na Zemlji. Obrazlaže zašto hadž vidi kao mogućnost doživljaja najveće pobožnosti, čistoće i skromnosti, ugodnoga raspoloženja i lijepih misli.	Učenik u glavnim crtama objašnjava pojmove mikat, ihram, tawaf, Arefat, Muzdelifa, sa'j, Mina i sl. Sažima informacije o islamskim dužnostima i nastoji popraviti svoj odnos prema njima.
OŠ IV D.7.2. Učenik predstavlja kakvo je stajalište islama prema ekologiji.	Učenik otkriva ekološki princip sklada i održavanja ravnoteže u onome što nas okružuje, a na temelju Kur'ana. Raščlanjuje i uočava vezu, sličnosti i razlike ciljeva ekologije i kur'anskoga viđenja odnosa prema prirodi. Prepoznaje odgovornost svakoga pojedinca u zaštiti prirode.	Učenik prikuplja informacije i nastoji popraviti negativan odnos i navike prema prirodnim bogatstvima.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izrađivanje Kabe što sličnije originalnoj, simulacija tavafa i drugih hadžskih obreda.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Projekti: razvijanje ekološke svijesti u užoj i široj zajednici (radne akcije, elektronički mediji u službi razvijanja ekološke svijesti građana, videoporuke ili tiskane poruke potkrijepljene tematskim ajetima i hadisima, reklame).		

Osnovna škola – Islamski vjeronauk, 8. razred – 70 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV A.8.1. Na kraju osme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik analizira fenomen islama i definiciju muslimana kroz prizmu šerijatskoga prava, pravnih škola, Božjih objava i života na dunjaluku i ahiretu.	Učenik definira islam i važnost islama, temeljne povijesne podatke islama, izvore i sastavnice islama. Detaljno opisuje Božje knjige i poslanike, ustrojstvo Božjega zakona na Zemlji, propast svijeta – kijametski dan. Nabraja mezhebe i osnivače, definira tesawwuf i tesawwufsko učenje. Učenik doznaje o pravednim halifama.	Učenik objašnjava važnost islama, definira muslimane po imenu, podrijetlu i djelu, opisuje objave i poslanike, život nakon smrti, nabraja mezhebe / pravne škole, definira tesawwuf, predstavlja u nekoliko rečenica životni put pravednih halifa.
OŠ IV A.8.2. Učenik opisuje odnos muslimana prema prirodi, znanosti i kulturi.	Učenik opisuje i argumentira odnos muslimana prema prirodi: flori i fauni, zraku, vodi, prirodi, zemlji i prirodnim resursima. Upoznaje se s doprinosom muslimana znanosti i kulturi, nabraja muslimanske velikane.	Učenik raspravlja o detaljima iz životne prakse Božjih poslanika, opisuje odnos muslimana prema prirodi, znanosti i kulturi.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Vjeroučitelj potiče učenike na istraživanje i izradu prezentacija prema zadanim kriterijima uvažavajući samostalnost i mogućnosti učenika. Izvori za istraživanje su Kur'an i odabrani tekstovi, a ostvarivanje ishoda moguće je timskim radom s podijeljenim ulogama. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju.		
Domena B. – Vjerska praksa		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV B.8.1. Na kraju osme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik praksu Božjih poslanika uspoređuje s ponašanjem današnjih muslimana, izvodi zaključke povezane s tim, usvaja pouku za praktični život. Isto tako, povezujući životnu praksu pojedinaca iz prve generacije muslimana, uočava poveznice s izazovima svakoga vremena. Navodi obveze i zadaće muslimana prema onome što/tko ga okružuje. Daje konkretne primjere, primjenjuje (prakticira) islamsko učenje.	Učenik opisuje i povezuje životnu praksu pojedinih Božjih poslanika i hulefai rašidina s praksom današnjih muslimana: Adem, a.s., Idris, a.s., Nuh, a.s., Sulejman, a.s., Ibrahim, a.s., Ismail, a.s., Jusuf, a.s., Musa, a.s., Isa, a.s., Muhammed, a.s., potom Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija. Upoznaje se s islamskim stajalištima o pojedinim pitanjima u međuljudskim odnosima.	Učenik se upoznaje s islamskim stajalištima o pojedinim pitanjima u međuljudskim odnosima. Analizira međuljudske odnose, uspoređuje ih s islamskom praksom i kritički se odnosi prema njima.
OŠ IV B.8.2. Učenik povezuje pojedine životne situacije s kur'anskim sadržajima,	Učenik navodi ajete i hadise povezano s određenim temama.	Svaku temu predviđenu kurikulumom potkrepljuje najmanje jednim ajetom ili

potkrepljuje ih citatima iz Kur'ana i izrekama Muhammeda, a.s.		hadisom na hrvatskome jeziku.
OŠ IV B. 8.3. Na kraju obrazovnoga razdoblja (6 – 8 godina) učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, poddomena Kur'an, učenik čita originalan kur'anski tekst, usavršava mahredž (pravilno izgovaranje) i tedžvid (povezivanje i pravilno učenje). Predviđene ajete i sure uči izvorno, bez transkripcije.	Učenik samostalno čita kur'anske sure i ajete integrirane u nastavne jedinice. Određena poglavlja iz Kur'ana samostalno čita, a određena uči napamet. Kur'anske sure i stranice uči i uvježbava pojedinačno, u zboru, ponavljajući za muallimom ili nekim od učača/hafiza putem audiozapisa/videozapisa. Upoznaje se i sa značenjima ajeta i sura na materinskome jeziku. U dodatnoj nastavi (uputiti i u mekteb), projektima, domaćim zadacima i partnerskim zadacima s roditeljima, uvježbava suru Jasin i deset zadnjih sura.	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Izrađivanje zbirki ajeta, hadisa, dova.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Vjeroučitelj potiče učenike na istraživanje i izradu prezentacija prema zadanim kriterijima uvažavajući samostalnost i mogućnosti učenika. Izvori za istraživanje odabrane su biografije, a ostvarivanje ishoda moguće je timskim radom s podijeljenim ulogama. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
OŠ IV C.8.1. Na kraju osme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik percipira, razlikuje i pojašnjava najvažnije dužnosti vjernika prema Bogu, sebi, roditeljima, rodbini, djeci, bračnome drugu i svim ostalim ljudima.	Učenik definira i nabraja svoje dužnosti prema Bogu, roditeljima, rodbini i svim drugim skupinama ljudi s kojima dolazi u kontakt. Navodi kur'anske ajete i hadise koji potiču čovjeka na dragovoljno ispunjavanje obveza prema Bogu, sebi i drugima u cilju jačanja vjere i unapređenja obiteljskih i dobrosusjedskih odnosa. Definira i objašnjava ibadete čijim se prakticiranjem razvijaju moralne osobine pojedinca te općenito jačaju međusobne veze u obitelji i društvu.	Uz pomoć vjeroučitelja navodi kur'anske ajete i hadise koji potiču čovjeka na ispunjavanje obveza prema Bogu i drugima kako bi uljepšali svoj odnos i svoju ulogu u društvu.
OŠ IV C.8.2. Učenik ističe i vrednuje moralna načela koja utječu na međuljudske odnose, ljudska prava i slobode te na jasnu i nedvosmislenu komunikaciju u svakodnevnome životu.	Učenik prepoznaje i razlikuje pozitivne i negativne odnose među ljudima. Navodi kur'anske ajete i hadise kao izvore inspiracije primjerenoga pristupa drugima. Temeljem kur'anskih ajeta zaključuje da su svi ljudi potekli od jednoga čovjeka i žene te da su najbolji oni koji su najboljega ponašanja. Prepričava događaje iz života pravednih halifa i njihove lprimjerene postupke prema drugima.	Prepričava događaje iz života pravednih halifa i njihove primjerene postupke prema drugima.

Domena D. – Susret s drugima

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

OŠ IV D.8.1. Na kraju osme godine učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik implementira usvojena znanja o odnosu prema roditeljima i rodbini.	Učenik slijedi praksu Božjega Poslanika poštujući oba roditelja, a posebice majku (bez poštovanja majke dijete ne može zaslužiti džennet). Djeluje u skladu s naučenim. Razlikuje dobar od lošega odnosa prema roditeljima i rodbini.	Učenik interpretira kur'anski tekst i tekst hadisa koji ukazuje na ispravan odnos prema roditeljima i rodbini. Prikuplja dodatne informacije o odnosu prema roditeljima i rodbini u današnje vrijeme.
OŠ IV D.8.2. Učenik ističe i demonstrira kakav je odnos islama prema ljudskim pravima i pitanje slobode u islamu.	Učenik predstavlja i prikazuje pitanje slobode i slobodne volje u islamu. Izvješćuje kako ljudska prava u islamskome svijetu nisu na zavidnome nivou, ali tumači da za takvo stanje nije odgovoran islam, nego povijesne i druge okolnosti u kojima se nalazi islamski svijet. Opisuje i prepoznaje slobodu demokratskoga društva i slobodu u islamu.	Učenik prikuplja informacije o ljudskim pravima i slobodama. Interpretira kur'anski tekst koji se odnosi na pravo izbora vjere. Navodi i interpretira hadise o zabrani samovolje, strahovlade te ugrožavanja ljudskih prava i sloboda.
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Vjeroučitelj potiče učenike na istraživanje i izradu prezentacija prema zadanim kriterijima uvažavajući samostalnost i mogućnosti učenika. Izvori za istraživanje su Kur'an i mediji (elektronički i umnoženi), a ostvarivanje ishoda moguće je timskim radom s podijeljenim ulogama. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju.		

Srednja škola – Islamski vjeronauk, 1. razred – 35 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
SŠ IV A.1.1. Na kraju prve godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik razumijeva islam kao vjeru koju su živjeli i propovijedali Ibrahim, Musa, Isa i Muhammed, a.s. Učenik očituje vjeru u punome smislu kroz iman i islam te uspoređuje islam i muslimane, odnosno islamske propise prije i nakon hidžre. Govori o načinu klanjanja, značenju i utemeljenju namaza u Kur'anu i hadisu. Definira šerijatsko pravo – fikh i njegovu podjelu na ibadat (Bogoštovlje) i muamelat (međuljudski odnosi).	Učenik istražuje i naglašava potrebu vjere, razumijeva i prakticira islam kao vjeru Ibrahima, Musaa, Isaa i Muhammeda, a.s., nabroja oblike očitovanja islama, opisuje islam i muslimane prije i nakon hidžre, raspravlja o misiji i širenju islama. Analizira važnost i smisao poziva na namaz; opisuje način klanjanja namaza u različitim uvjetima. Analizira religioznost današnjih muslimana, analizira i shvaća smisao Objave, opasnost idolopoklonstva, nevjerstva i licemjerstva (širk, kufr i nifak). Stvara predodžbu o Bogu i vjeri, definira i opisuje šerijatsko pravo – fikh.	Učenik istražuje potrebu vjere, prihvaća vjeru kao religiju Ibrahima, Musaa, Isaa i Muhammeda, a.s., razlikuje načine očitovanja vjere kroz iman i islam, uspoređuje islam i muslimane prije i nakon hidžre, govori o načinu klanjanja i vrstama namaza, definira šerijatsko pravo – fikh.
SŠ IV A.1.2. Učenik na tragu traženja životnoga smisla analizira društvenu važnost manifesta islama putem namaza, uloge	Učenik opisuje obrede vjerskoga pranja (abdest, gusul i tejemum), ciklusna stanja žene i postupanje prema njoj u tim stanjima; smisao i važnost poziva za namaz, duhovnu,	Učenik opisuje manifest islama putem vjerskih obreda, raspravlja o ulozi džema'ata i ahlaka.

džema'ata, lijepoga i uzornoga islamskog ponašanja – ahlaka.	fizičku i društvenu komponentu namaza i džema'ata; uvjeti oblikovanja džema'ata, učenik definira etiku; pojam i važnost uzornoga ponašanja, moral i nauka u objavljenim vjerama te spoznajno prihvaćanje vjere.	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Potreba vjere.

Ibrahim, a.s., Musa, a.s., Isa, a.s., i Muhammed, a.s., kao misionari islama.

Hidžra – prekretnica u životu muslimana.

Praktični musliman.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Vjeroučitelj potiče učenike na istraživanje i izradu prezentacija prema zadanim kriterijima uvažavajući samostalnost i mogućnosti učenika. Ishod se može ostvariti individualnim i timskim radom, a izvor istraživanja su preporučene internetske stranice. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno i sumativno. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju. Primjer upitnika za istraživanje i izradu prezentacije nalazi se u metodičkome priručniku za 1. razred srednje škole.

Domena B. – Vjerska praksa

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »doobar« na kraju razreda
SŠ IV B.1.1. Na kraju prve godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik proširuje i produbljuje ranije stečena znanja o namazu, postu, zekatu i hadžu. Uočava i razumijeva svrhovitost islamskih propisa u kontekstu važnosti vjere i vjerske prakse. Razlikuje specifične situacije u načinu i vremenu prakticiranja islamskih naloga te se upoznaje s propisima koji ih tretiraju.	Razgovorima, raspravama, projektima učenik postaje aktivan sukreator realizacije nastavnih sadržaja. Učenik dublje spoznaje kako očuvati, predstaviti i promovirati islam, odnosno promišljati, vjerovati i ponašati se u skladu s Kur'anom i osobnom praksom Muhammeda, a.s.	Za samostalno prezentiranje koristi se izvorima islamskoga učenja; potkrepljuje ajetom ili hadisom.
SŠ IV B.1.2. Osim redovitoga učenja Kur'ana kao vida ibadeta, učenik ulazi u srž pojedinih poglavlja tumačeći njihova značenja i povezujući pojedine sadržaje sa svakodnevnim životom. U ovome odgojno-obrazovnom razdoblju naglasak je na razumijevanju Kur'ana, posebice onih poglavlja i ajeta koji govore o islamskim stajalištima u vezi s planiranim nastavnim sadržajima. Jednako tako, učenik ulazi u dubinu sadržaja koje je memorirao u ranijim razdobljima analizirajući ih, tumačeći i povezujući sa životnom praksom muslimana.	Osim učenja/čitanja Kur'ana na arapskome i u prijevodu, učenik se upoznaje sa značenjem (tefsir) određenih dijelova Kur'ana. Pojedine nastavne sadržaje potkrepljuje kur'anskim ajetima na arapskome ili u prijevodu. Upoznaje se s tumačenjem sura koje zna napamet kao i s tumačenjem ajeta povezanih s nastavnim sadržajima i svakodnevnim životnim situacijama.	Pojedine nastavne sadržaje potkrepljuje kur'anskim ajetima na arapskome ili u prijevodu.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Svrhovitost islamskih propisa: namaz, post, zekat, hadž.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Vjeroučitelj potiče učenike na istraživanje i izradu prezentacijski prema zadanim kriterijima uvažavajući samostalnost i mogućnosti učenika. Izvor za istraživanje je Kur'an, a ostvarivanje ishoda moguće je timskim radom s podijeljenim ulogama. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju. Primjer ankete za istraživanje i izradu (digitalnoga) plakata nalazi se u metodičkome priručniku za 1. razred srednje škole.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV C.1.1. Na kraju prve godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik razlikuje moralnost i rad nasuprot nemoralnosti i nerada; istražuje utjecaj društva, medija i vršnjaka na nemoral i nerad te ulogu vjere i vlastite odgovornosti na moral i rad.	Učenik definira moralnost, moralna posrnuća te islamsku etiku rada. Predstavlja različite oblike nemoralnosti i njihovih posljedica za čovjeka i društvo. Prepoznaje vrijednosti morala i rada. Učenik ističe vrijednosti morala u društvu i kulturi kojoj pripada nasuprot nemoralu i neradu.	Učenik objašnjava različite oblike nemoralnosti i njihovih posljedica za čovjeka i društvo iznoseći primjere iz svakodnevnoga života.
SŠ IV C.1.2. Učenik usklađuje svoj način života s moralnim dužnostima prema umrlima, obitelji umrlih, svojim blagdanskim obvezama prema obitelji, prijateljima i rodbini te pomaganju siromašnima i bolesnima.	Učenik objašnjava klanjanje dženaze namaza umrlima i iskazivanje sućuti rodbini umrlih osoba. Navodi običaje muslimana tijekom dženaze namaza i bajram namaza od kojih svatko ima moralno potporu. Na osnovi kur'anskih ajeta o pomaganju drugima obrazlaže koliko je dobro biti od pomoći drugomu. Učenik interpretira molitve potrebne za obavljanje dženaze namaza i bajram namaza kako bi upotpunili svoje dužnosti prema drugima, živima i mrtvima.	Učenik objašnjava klanjanje dženaze namaza umrlima i iskazivanje sućuti rodbini umrlih osoba.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Primjeri moralnoga ponašanja.

Smrt i dženaza, izražavanje sućuti.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Za prvi dio sadržaja debata, a za drugi dio istraživački rad i izrada prezentacija prema zadanim kriterijima, uvažavajući samostalnost i mogućnosti učenika. Izvor za istraživanje je Kur'an i preporučeni tekstovi. Ostvarivanje ishoda moguće je u timu. Primjer pitanja za istraživanje i izradu (digitalnoga) plakata u metodičkome su priručniku za 1. razred srednje škole.

Domena D. – Susret s drugima

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV D.1.1. Na kraju prve godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik obrazlaže kakav je i koliki utjecaj zekata na razvijanje socijalne svijesti i doprinos jedinstvu i slozi među	Učenik razumijeva način raspodjele imetka i pravo siromašnih u imetku bogatih u učenju islama. Uspoređuje neka aktualna rješenja ubiranja poreza i davanja zekata. Uočava koja izdvajanja imaju za cilj iskorjenjivanje siromaštva.	Učenik izdvaja i prikazuje koje je probleme muslimana rješavao zekat (oslobađa obveznika grijeha, zatim nekih duševnih, moralnih i mentalnih nedostataka, npr. škrtosti; olakšava dužniku njegove dugove, pomaže putniku koji je ostao bez sredstava, učenicima i studentima pri obrazovanju, čime se jača intelektualna strana islama

muslimanima.	Istražuje socijalne i etičke ciljeve zekata. Pokazuje spremnost da ga primjenjuje u životu.	i bori protiv neznanja).
SŠ IV D.1.2. Učenik uočava i prepoznaje karakteristike materijalnoga poslovanja po islamskim propisima.	Učenik zaključuje kako je jedno od najvažnijih poglavlja islama i njegovih propisa ono o materijalnome i financijskome poslovanju. Obrazlaže razloge zabrane kamate (ugrožavanje međuljudskih odnosa, stvaranje društvene klase koja se bogati na drugima bez rada i zalaganja, omogućavanje prisvajanja tuđega bogatstva bez naknade i sl.).	Učenik interpretira kur'anski tekst koji se odnosi na dug i zabranu kamate. Navodi i hadis kojim Poslanik savjetuje udaljevanje od sedam sramotnih djela.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Socijalni i etički ciljevi zekata. Islamski propisi o materijalnome poslovanju.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Debata.		

Srednja škola – Islamski vjeronauk, 2. razred – 35 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV A.2.1. Na kraju druge godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik objašnjava svijet i čovjeka u njemu, život i smrt, smisao i važnost Objave, govori i navodi dokaze o Božjoj biti, opstojnosti i mogućnostima spoznaje Boga, navodi kur'anske ajete i hadise iz šerijatskoga bračnog prava.	Učenik nabroja Allahova svojstva, načine objavljivanja, važnost i smisao vahja, navodi kozmološki i teološki dokaz Božje egzistencije, analizira svijet i čovjeka u njemu, uspoređuje islamski i kršćanski nauk o Bogu, nabroja Božja imena i tumači njihovo značenje, govori o Kur'anskome nauku o stvaranju čovjeka, životu – ruhu i duši – nefsu, o životu i smrti, sudnjemu danu.	
SŠ IV A.2.2. Učenik uspoređuje i analizira različite dimenzije posta (duhovna, socijalna, medicinska), socijalno-društvenu i duhovnu komponentu zekata te duhovnu, ekonomsku, znanstvenu i drugu važnost hadždža, analizira događaj Mi'radža putem sure Ei-Isra.	Učenik pojašnjava propise posta, nabroja vrste posta, prikazuje povijesni aspekt posta, pojašnjava pojmove fidja i kefaret te nabroja i razlučuje ostale ramazanske ibadete. Izlaže o socijalnoj i duhovnoj komponenti zekata, oplemenjivanju imetka, razlikuje zekat i porez, navodi duhovnu, ekonomsku, znanstvenu i društvenu važnost hadždža, ciljeve i najvažnije sastavnice hadždža, vrijeme i obveze hadždža, psihološku i fizičku pripremu te najvažnije pojmove	

	povezane s hadžem.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Islamski i kršćanski nauk o Bogu.		
Kur'anski nauk o stvaranju čovjeka, životu i smrti, sudnjemu danu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Korelacija s Katoličkim vjeronaukom.		
Projektna nastava: posjeti različitim bogomoljama; organizirati susret i razgovor između učenika islamskoga i katoličkoga vjeronauka.		
Domena B. – Vjerska praksa		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV B.2.1. Na kraju druge godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik se upoznaje s islamskim stajalištima o pitanjima iz svakodnevne životne prakse muslimana i muslimanke. Uočava logičnost islamskih propisa i povezuje ih s kontekstom vremena.	Učenik uočava i objašnjava smisao pokrivanja žene u javnosti, pitanje nošenja brade u islamu, zabrane izvanbračne zajednice. Upoznaje se s islamskim propisima o aktualnim suvremenim pitanjima iz područja medicine povezanim sa životnom praksom muslimana i muslimanke kao što su pitanja transplantacije organa, medicinska autopsija, transfuzija krvi, izvanmaternična oplodnja, pobačaj.	Učenik uočava logičnost islamskih propisa u vezi sa suvremenim životnim pitanjima. Povezuje ih s kontekstom vremena.
SŠ IV B.2.2. Osim redovitoga učenja Kur'ana kao vida ibadeta, učenik ulazi u srž pojedinih poglavlja tumačeći njihova značenja i povezujući pojedine sadržaje sa svakodnevnim životom. U ovome odgojno-obrazovnom razdoblju naglasak je na razumijevanju Kur'ana, posebice onih poglavlja i ajeta koji govore o islamskim stajalištima u vezi s planiranim nastavnim sadržajima. Jednako tako, učenik ulazi u dubinu sadržaja koje je memorirao u ranijim odgojno-obrazovnim razdobljima analizirajući ih, tumačeći i povezujući sa životnom praksom muslimana.	Osim učenja/čitanja Kur'ana na arapskome i u prijevodu, učenik se upoznaje sa značenjem (tefsir) određenih dijelova Kur'ana. Pojedine nastavne sadržaje potkrepljuje kur'anskim ajetima na arapskome ili u prijevodu. Upoznaje se s tumačenjem sura koje zna napamet kao i s tumačenjem ajeta povezanih s nastavnim sadržajima i svakodnevnim životnim situacijama.	
SŠ IV B.2.3. Na kraju obrazovnoga razdoblja (1 – 3 ili 4 godine) u srednjoj školi, osim redovitoga učenja Kur'ana kao vida ibadeta, učenik ulazi u srž pojedinih poglavlja tumačeći njihova značenja i povezujući pojedine sadržaje sa svakodnevnim životom. U ovome obrazovnom razdoblju naglasak je na razumijevanju Kur'ana, posebice onih poglavlja i ajeta koji govore o islamskim stajalištima u vezi s planiranim nastavnim sadržajima. Jednako tako, učenik ulazi u dubinu sadržaja koje je memorirao u ranijim odgojno-obrazovnim razdobljima analizirajući ih, tumačeći i povezujući sa	Osim učenja/čitanja Kur'ana na arapskome i u prijevodu, učenik se upoznaje sa značenjem (tefsir) određenih dijelova Kur'ana. Pojedine nastavne sadržaje potkrepljuje kur'anskim ajetima na arapskome ili u prijevodu. Upoznaje se s tumačenjem sura koje zna napamet kao i s tumačenjem ajeta povezanih s nastavnim sadržajima i svakodnevnim životnim situacijama.	

životnom praksom muslimana.		

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Islamsko učenje o pokrivanju žene, sunnetu nošenja brade, izvanbračnoj zajednici, transplantaciji organa, pobačaju.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Istraživački rad: Skrivena kamera, v. metodički priručnik za Islamski vjeronauk.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ IV C.2.1. Na kraju druge godine srednje škole učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik raspravlja o dužnostima supružnika jednoga prema drugome u bračnome životu, o dužnostima ljudi jednih prema drugima, slabijima i djeci po uzoru na Muhammeda, a.s. i njegovu odnosu prema njegovim suprugama, drugima, slabijima i djeci.	Učenik prepričava događaje iz života Muhammeda, a.s., objašnjava kakao je on postupao prema obitelji, suprugama, prijateljima, bolesnicima, udovicama i djeci. Objasni višeženstvo Muhammeda, a.s., i njegove lijepe postupke prema svim ženama. Navodi mnogobrojne opise ponašanja Muhammeda, a.s., kako su ga opisali njegovi prijatelji i supruge. Interpretira kuranske ajete koji govore o moralnim osobinama Muhammeda, a.s., na temelju kojih oblikuje vlastiti moralni profil.	Navodi opise ponašanja Muhammeda, a.s., kako su ga opisali njegovi prijatelji i supruge.

SŠ IV C.2.2. Istražuje islamsko stajalište o svakodnevnim pitanjima i problemima koji se tiču očuvanja ljudskoga zdravlja i života.	Učenik objašnjava pojmove: pobačaj, posvajanje djece, planiranje stanovništva, halal hrana, transplantacija organa. Upoznaje se s islamskim stajalištima o određenim moralnim dilemama povezanim sa zdravljem. Na temelju vlastitoga zaključka i istraživanja obrazlaže prednost halal prehrane nad haram prehranom. Kategorizira prioritete očuvanja ljudskoga života na relaciji majka – plod i očuvanja ljudskoga zdravlja kod darivanja organa (duplih i jedinih).	Učenik obrazlaže na temelju vlastitoga zaključka i istraživanja prednost halal prehrane nad haram prehranom.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Debate.

Domena D. – Susret s drugima

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ IV D.2.1. Na kraju druge godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik vrednuje, podupire i u vlastiti život integrira Poslanikovu praksu koja se odnosi na ponašanje prema drugima.	Učenik u glavnim crtama prikazuje načine ponašanja Poslanika prema samome sebi, prema suprugama, ashabama i drugim ljudima, a osobito prema djeci, ženama, slabima i nemoćnima. Učenik usklađuje svoj život prema praksi Božjega Poslanika.	Učenik izdvaja i prikazuje koje probleme muslimana rješava zekat (oslobađa obveznika grijeha, nekih duševnih i moralnih nedostataka, npr. škrtosti; olakšava dužniku njegove dugove, pomaže putniku koji je ostao bez sredstava, učenicima i studentima pri obrazovanju, čime se jača intelektualna strana islama i bori

		protiv neznanja).
SŠ IV D.2.2. Učenik istražuje, preispituje i podupire propise islama koji se odnose na transfuziju krvi i doniranje organa.	Učenik istražuje povijest prakse darivanja krvi i organa. Razlikuje i izdvaja islamska stajališta o tome tko može biti darivatelj organa i koji se organi mogu donirati. Vrednuje i preporučuje slijeđenje islamske prakse koja se odnosi na doniranje organa i transfuziju krvi.	Učenik proučava i istražuje pojavu prodaje ljudskih organa.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Istraživački rad: istražiti i usporediti vjerska učenja o doniranju organa. Debata: Donorska kartica organa – DA ili NE.		

Srednja škola Islamski vjeronauk 3. razred – 35 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV A.3.1. Na kraju treće godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik se upoznaje s tesavvufom, preporoditeljskim i obnoviteljskim pokretima u islamu. Raspravlja o metodama tumačenja vjere.	Učenik se upoznaje s tesavvufom, preporoditeljskim i obnoviteljskim pokretima u islamu. Raspravlja o metodama tumačenja vjere, provodi samostalna istraživanja i daje prijedloge o načinima približavanja vjere čovjeku u suvremenome i pluralnome društvu u kojemu živi, posebice prema mladima.	Učenici uspoređuju individualne prezentacije.
SŠ IV A.3.2. Učenik opisuje utjecaj islamske kulture u našim krajevima pod osmanlijskom vlašću, analizira razvoj kulturnih institucija i društava muslimana. Navodi primjere iz kur'anskoga nauka o ljudskim pravima i slobodama.	Učenik opisuje utjecaj islamske kulture u našim krajevima pod osmanlijskom vlašću. Provodi vlastita istraživanja s naglaskom na materijalnu baštinu te predstavlja rezultate istraživanja. Analizira razvoj kulturnih institucija i društava muslimana. Navodi primjere iz kur'anskoga nauka o ljudskim pravima i slobodama. Upoznaje se s ishodima odgojnih institucija u islamu: mektebi, vrtići, džamije i škole.	Učenik uspoređuje kulturnu, etničku, zemljopisnu i rasnu raznolikost muslimana u svijetu.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Tesavvuf. Ljudska prava i slobode.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Istraživački rad: usporediti kulturnu, etničku, zemljopisnu i rasnu raznolikost muslimana u različitim muslimanskim		

zemljama, predstaviti rezultate istraživanja digitalnim alatima po izboru učenika.

Domena B. – Vjerska praksa

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV B.3.1. Učenik se upoznaje s islamskim misionarstvom. Analizira suvremene metode predstavljanja i tumačenja vjere te njihov utjecaj na praksu vjernika. Uočava ishode odgojnih institucija u islamu: mekteb, vrtić, džamija i škola.	Putem razgovora i rasprava učenik se osposobljava za argumentirano predstavljanje islamskih načela. Aktivan je sukreator (izvan)nastavnih sadržaja, poruka i zaključaka i na satu i putem društvenih mreža na kojima pokreće smislene islamske teme, argumentirano ih zastupa, uvažavajući pravo na drukčije mišljenje i poštujući kulturu komunikacije.	Navodi primjere iz osobnoga iskustva povezano s pozivanjem na dobro i odvratanjem od zla.
SŠ IV B.3.2. U ovome odgojno-obrazovnom razdoblju naglasak je na razumijevanju Kur'ana, posebice onih poglavlja i ajeta koji govore o islamskim stajalištima u vezi s planiranim nastavnim sadržajima. Učenik se upoznaje s kur'anskim tumačenjima suvremenih pitanja i povezuje ih sa svakodnevnim životom.	Osim učenja/čitanja Kur'ana na arapskome i u prijevodu, učenik se upoznaje sa značenjem (tefsir) određenih dijelova Kur'ana. Pojedine nastavne sadržaje potkrepljuje kur'anskim ajetima na arapskome ili u prijevodu. Upoznaje se s tumačenjem sura koje zna napamet kao i s tumačenjem ajeta povezanih s nastavnim sadržajima i svakodnevnim životnim situacijama.	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kur'an, rad na tekstovima.

Da'wa.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Posjeta islamskim institucijama i upoznavanje s njihovim djelovanjem.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV C.3.1. Na kraju treće godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik se upoznaje s islamskim stajalištima o suživotu i toleranciji u pluralnome društvu. Učenik promovira dijalog s pripadnicima različitih nacija i religija.	Učenik objašnjava bratimljenje Ensarija i Muhadžira nakon hidžre radi razvijanja empatije i davanja moralne potpore slabima i ugroženima. Navodi primjere iz života Muhammeda, a.s., koji govore o pokušajima izgradnje mira i suživota sa stanovnicima Mekke. Prepričava i objašnjava oprostajnu hutbu Muhammeda, a.s., u kojoj svim muslimanima nalaže zaštitu žena, slabih i nemoćnih te lijepo ophođenje prema svim ljudima bez obzira na svjetonazor.	Učenik navodi primjere iz života Muhammeda, a.s., iz kojih je vidljiva potreba gradnja mira sa svima, pa čak i s onima koji pokazuju neprijateljstvo.
SŠ IV C.3.2. Učenik zaključuje da se islamski moral temelji na obožavanju jednoga Boga. Uočava opasnosti egoizma. Nastoji	Učenik prepoznaje razlike među ljudima na temelju moralnih vrijednosti. Objasni da se djela vrednuju prema namjerama. Gradi plemenite osjećaje koji ga navode na	Učenik objašnjava da se djela vrednuju prema namjerama i na osnovi kur'anskih ajeta koji govore i činjenju dobrih djela, a izbjegavanjem loših ljudi

primijeniti upute Muhammeda, a.s., koje govore kako se ponašati u svakodnevnome životu.	kajanje nakon učinjenoga lošeg djela, nastoji ispraviti neprihvatljivo ponašanje.	dobivaju poticaj da budu još bolji.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Naređivanje dobra, odvratanje od zla.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Reklama za dobro djelo: ajet, hadis, mudra izreka ili osobna preporuka.

Domena D. – Susret s drugima

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ IV D.3.1. Na kraju treće godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik istražuje i obrazlaže propise islama o materijalnome i finansijskome poslovanju (naglasak na zabrani kamate) i njihovu utjecaju na međuljudske odnose.	Učenik izdvaja i objašnjava sadržaje muamelata. Posebno istražuje norme kojima se reguliraju odnosi s nemuslimanima. Ističe zabranu zelenaštva (kamatarenja) u islamu. Opravdava i obrazlaže zabranu kamate u islamu navodeći da kamatarenje, između ostaloga, omogućava prisvajanje tuđega bogatstva bez nadoknade, a to je najstroža zabrana jer Poslanik kaže: »Vaši životi i vaši imetci su nepovrediva svetinja.«	Učenik istražuje razloge zabrane kamate.

SŠ IV D.3.2. Učenik uočava kakvo je stajalište islama prema slobodi izbora vjere i nacionalnoj pripadnosti.	Učenik otkriva kako islam podrijetlo ne smatra osnovom za solidarnost među ljudima. Prosuduje da nejednaka podjela prirodnih bogatstava čini svijet međuzavisnim.	Učenik objašnjava pojam nacionalnosti i ideologije. Ističe kako islam ostvaruje sintezu između tjelesnih i duhovnih potreba preporučujući toleranciju.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Zašto je zabranjena kamata?

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Debata o kamati.

Srednja škola – Islamski vjeronauk, 4. razred – 35 sati godišnje

Domena A. – Vjera i život

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ IV A.4.1. Na kraju četvrte godine	Učenik objašnjava pojam i značenje vjere, iznosi dokaze o potrebi vjere, urođenosti vjere te dokaze Božje egzistencije.	Navodi ajete i hadise o temeljnim postulatima vjere.

srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjera i život, učenik objašnjava pojam i značenje vjere, iznosi čvrste dokaze o potrebi vjere, urođenosti vjere i dokaze Božje egzistencije, potvrđuje univerzalnost Božje objave, Božje poruke i pouke, analizira i potvrđuje temeljne postulate islamskoga vjerovanja i manifesta vjere; upoznaje se s tefsirskom i hadiskom naukom.	Potvrđuje univerzalnost Božje objave, Božje poruke i pouke, analizira i potvrđuje temeljne postulate islamskoga vjerovanja i manifesta vjere; analizira Božje objave do Kur'ana, Kur'an kao Božju riječ, povode objavljivanja, univerzalnost kur'anske poruke i pouke te odnose Kur'ana prema znanosti i suvremenome svijetu.	

SŠ IV A.4.2. Učenik analizira i propituje pitanje političkoga sustava islama koji je zasnovan na sustavu zajedništva (islam daje prednost ustaljenomu životu, zahtijeva zajednički namaz s okretanjem prema zajedničkomu mjestu (Kabi), traži izvršavanje posta i blagdana u istome vremenu za vjernike u svim krajevima svijeta; stavlja naglasak na strogo osobnu odgovornost i ne zaboravlja razvoj individualnosti, organizira pojedince u jednu monolitnu cjelinu, muslimansku zajednicu, u kojoj isti zakon vrijedi za sve, ma o kojoj se društvenoj klasi radilo.	Učenik istražuje i vlastitim riječima objašnjava islamsko poimanje nacionalizma. Kur'an odbacuje superiornost na osnovi jezika, boje kože ili kakve druge biološke karakteristike koja nam je sama po sebi dana i priznaje osobnu superiornost koja se zasniva na istinskoj pobožnosti. Analizira i opisuje instituciju svjetskoga hilafeta (povijest hilafeta, savjetovanje i kontakt s narodom, inozemna politika) kao sredstvo ostvarivanja univerzalnosti (Poslanik je izjavio da je posljednji te da je Božji Poslanik svim ljudima, a halife su od njega naslijedile dvostruku vlast, svjetovnu i duhovnu.)	Analizira i opisuje instituciju hilafeta.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Svi su ljudi jednaki pred Bogom.
Institucija hilafeta.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Istraživački rad: mediji o islamu i muslimanima.

Domena B. – Vjerska praksa

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV B.4.1. Na kraju četvrte godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Vjerska praksa, učenik uspoređuje Kur'an i znanstvena dostignuća. Uočava da je Kur'an prije više od 1400 godina najavio određene pojave. U Kur'anu pronalazi brojne primjere najavlivanja određenih znanstvenih dostignuća.	Teme Kur'an i znanost, Kur'an i suvremeni svijet te suvremena znanstvena dostignuća učenik potkrepljuje navodima iz Kur'ana.	
SŠ IV B.4.2. Na kraju obrazovnoga razdoblja (1 – 3 ili 4 godine) u srednjoj školi, osim redovitoga učenja Kur'ana kao vida ibadeta, učenik ulazi u srž pojedinih poglavlja tumačeći njihova značenja i povezujući pojedine sadržaje sa svakodnevnim životom. U ovome	Učenik se upoznaje sa značenjem određenih dijelova Kur'ana. Pojedine nastavne sadržaje potkrepljuje kur'anskim ajetima na arapskome ili u prijevodu. Upoznaje se s tumačenjem sura koje zna napamet kao i s tumačenjem ajeta povezanih s nastavnim sadržajima i svakodnevnim životnim situacijama.	

obrazovnom razdoblju naglasak je na razumijevanju Kur'ana, posebice onih poglavlja i ajeta koji govore o islamskim stajalištima povezanim s planiranim nastavnim sadržajima. Jednako tako, učenik ulazi u dubinu sadržaja koje je memorirao u ranijim odgojno-obrazovnim razdobljima analizirajući ih, tumačeći i povezujući sa životnom praksom muslimana.	Osim učenja/čitavanja Kur'ana na arapskome i u prijevodu, učenik se upoznaje sa značenjem (tefsir) određenih dijelova Kur'ana. Pojedine nastavne sadržaje potkrepljuje kur'anskim ajetima na arapskome ili u prijevodu. Upoznaje se s tumačenjem sura koje zna napamet kao i s tumačenjem ajeta povezanih s nastavnim sadržajima i svakodnevnim životnim situacijama.	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Razumijevanje Kur'ana i musliman u praksi.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Projektirni rad: sve ishode tematski povezati te objediniti kur'anske ajete o svakoj temi.

Domena C. – Moral

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV C.4.1. Na kraju četvrte godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Moral, učenik prepoznaje i razlikuje islamske odgovore na izazove suvremenosti (zaštita zdravlja – prevencija ovisnosti, nasilje, nepravda, rat i terorizam) i procjenjuje njihov utjecaj na razvoj moralne osobe.	Učenik razvija i unapređuje svoj odnos prema radu za dobrobit čovječanstva, zajednice i pojedinaca u njoj. Pokazuje umijeće suočavanja sa suvremenim problemima čovjeka i zajednice.	Učenik priprema i organizira raspravu s drugim učenicima na temu koliko nam vjera pomaže u prevladavanju različitih vrsta suvremenih izazova, primjerice alkohol, pušenje, droga, kocka, noćni klubovi i sl.
SŠ IV C.4.2. Učenik vrednuje putove duhovnoga odgoja te ispituje povezanost između moralnosti i čuvanja od grijeha.	Učenik vrednuje i preporučuje duhovno usavršavanje primjenom ibadeta. Učenik inicira uvažavanje svačijih sposobnosti. Obrazlaže važnost stalnoga sjećanja na Allahovu sveprisutnost i potiče okolinu na redovito spominjanje Allaha, dž.š., s ciljem postizanja njegove naklonosti i zaštite.	Učenik pronalazi literarne radove na temu tevbe, ljubavi prema bližnjima u ime Allaha, dž.š.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Moral.
Pokajanje.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Literarno izražavanje, tematske večeri duhovne poezije.

Domena D. – Susret s drugima

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ IV D.4.1. Na kraju četvrte godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik razvija svijest o nužnosti	Učenik pokazuje govorne vještine kao blagodat Božju. Kritizira zlouporabu govora, opravdava kulturu dijaloga, evaluira naučeno i doprinosi razvijanju kulture dijaloga. Prikazuje u glavnim crtama važnost i	Učenik istražuje ulogu govora u ljudskome životu i međuljudskim odnosima.

savjetovanja i kontakta s narodom pri donošenju odluka te potiče na odgovornost za izgovorenu riječ.	korisnost savjetovanja pri donošenju odluka (Kur'an i sunnet traže od muslimana da svoje odluke donose nakon savjetovanja, bilo da se radi o privatnim ili javnim problemima).	
SŠ IV D.4.2. Učenik razlučuje i upotpunjuje sliku o islamu kao religiji koja poziva na dijalog.	Učenik propituje što je dijalog, kakav dijalog nudi islam, kako se musliman treba odnositi prema drugomu i drukčijemu te kakve upute daje Kur'an za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga. Afirmira mudre, blage i lijepe riječi. Otvoren je prema primjeni dijaloga u svijetu radi prevladavanja razlika svih oblika kao i događajima koji su posljedica nedostatka dijaloga, ratovi i sl. Prepoznaje probleme i rješava ih dijalogom.	Učenik prikuplja spoznaje o dijalogu radi usavršavanja vlastitih dijaloških vještina. Povezuje naučeno s problemima i uključuje se u razgovor; promatra i procjenjuje odnos prema dijalogu kod nas i u drugim sredinama (npr. putem medija), uspoređuje i određuje razinu kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitoga usavršavanja.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Susret u dijalogu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Scenarij za televizijsku ili radijsku emisiju. Primjer u međupredmetnim temama.		

E. POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Islamski vjeronauk doprinosi razvijanju moralnih načela, nužnih znanja i sposobnosti kod učenika te im pomaže da na pravi način razumiju smisao cjelokupnoga života i društva u kojemu žive i da ga odgovorno razvijaju, jačaju i unapređuju. Upoznajući učenike s egzistencijalnim i religijskim pitanjima, pomaže im u njihovu osobnom razvojnom procesu unutar jednoga društva razvijajući moralno i odgovorno djelovanje u zajednici. Islamski vjeronauk svojim kurikulumom pomaže promicanju i ostvarivanju temeljnih vrijednosti. Islamski vjeronauk, posredno ili neposredno, ostvaruje povezanost s drugim odgojno-obrazovnim područjima, predmetima i međupredmetnim temama, osobito onima iz društveno-humanističkoga područja, ali i prirodoslovnoga, umjetničkoga, jezično-komunikacijskoga te tjelesnoga i zdravstvenoga područja. Ukratko, možemo reći da se islamski vjeronauk, osim na religiju i povijest religija, svojim kurikulumom odnosi i na cjelokupnu ljudsku povijest, kulturu, civilizaciju i tradiciju, od stvaranja čovjeka do danas.

Islamski vjeronauk korelira s nastavnim predmetima iz društveno-humanističkoga područja, posebice Katoličkim vjeronaukom, Prirodom i društvom, Poviješću, Geografijom, Filozofijom, Sociologijom, Etikom. Mogućnosti međupredmetnih korelacija su nebrojene, a njima se razvijaju kognitivne sposobnosti koje učenicima trebaju u svim segmentima života – od učenja do percipiranja svijeta oko sebe. Povezanost s drugim odgojno-obrazovnim područjima omogućava učenicima stjecanje potpune slike multietničkoga, multikonfesionalnoga i pluralnoga društva u kojemu žive i svijeta općenito u svojoj njegovoj različitosti. U promišljanju o značenju, važnosti i utjecaju moralnih načela, moralnih, političkih i pravnih normi te ostalih vrsta pravila na kvalitetu života pojedinca i zajednice ogleda se povezanost s međupredmetnim područjima Građanskim odgojem i obrazovanjem te Socijalnim i

osobnim razvojem. Metodologija oblikovanja znanja u izravnoj je vezi s međupredmetnim temama Učiti kako učiti i Uporaba IKT-a.

F. UČENJE I POUČAVANJE PREDMETA

Iskustva učenja i uloga učitelja

U skladu s definiranim domenama kojima se ostvaruju odgojno-obrazovni ishodi islamskoga vjeronauka, metodičko-didaktičko polazište predstavlja kontinuirano povezivanje teorije i prakse na različitim razinama i na različite načine. Osim teorijskoga poučavanja nastavnoga predmeta, odabir i primjena različitih praktičnih metoda trebaju potaknuti praktičnu primjenu islamskih obveza. Okvirne smjernice za učenje i poučavanje islamskog vjeronauka nude prijedloge o načinima organiziranja i podržavanja učenja i poučavanja, uvažavajući pravo na različitost u pristupima i na prilagodbu načina izvedbe kurikuluma u skladu s potrebama i razinama znanja i vještina učenika, posebnim interesima, lokalnom okružju i uvjetima rada. Učenje i poučavanje mora biti dobro osmišljeno, primjereno dobi učenika i njihovim kognitivnim sposobnostima. U planiranju odgojno-obrazovnoga procesa, učitelj treba posvetiti posebnu pozornost metodološkoj uputi povezano s razradom odgojno-obrazovnih ishoda. Primjerice, ishod D.2.1. (srednja škola): Na kraju druge godine srednjoškolskoga učenja i poučavanja islamskoga vjeronauka, domena Susret s drugima, učenik vrednuje, podupire i u vlastiti život integrira Poslanikovu praksu koja se odnosi na ponašanje prema drugima. Tim se ishodom od učenika očekuje da usvoji Poslanikov način ponašanja prema drugima, i teoretski i praktično, da to poveže s primjerima iz suvremenoga života i pretoči u osobnu praksu. Od učitelja se očekuje da predstavi tematske sadržaje koji omogućavaju realizaciju navedenoga ishoda, a potom da zajedno s učenicima stavi naglasak na one kojima će posvetiti posebnu pozornost. Zajednički će odabrati metode koje najbolje doprinose odgojnim i obrazovnim ciljevima nastavnoga predmeta Islamski vjeronauk, primjera radi: projektna nastava, debata, istraživanje i bilježenje iskustava određene ciljane skupine putem ankete i slično. Tako će učenici biti sukreatori odgojno-obrazovnoga procesa, a učitelj će imati ulogu voditelja, inicijatora i motivatora raznovrsnih aktivnosti, čime se potiče suradnički i konstruktivan odnos. Način realiziranja obvezujućih odgojno-obrazovnih ishoda razlikovat će se od razreda do razreda, od škole do škole, od učitelja do učitelja. Time se postiže veća autonomija učitelja i škole. O inventivnosti i kreativnosti učitelja ovisi kojim će metodama zainteresirati učenike i pobuditi znatiželju u njima za otkrivanje života i svijeta u naravnome obliku u kojemu ga je Bog stvorio. Osim uobičajenoga pristupa, učitelj će nastojati odgojno-obrazovne ishode nastavnoga predmeta Islamski vjeronauk ostvariti kroz prirodno učenje putem radionica, terenske i projektne nastave, ljetne i zimske škole, vikend-škole islama, natjecanja i sl. Od samoga početka učenja islamskoga vjeronauka kod učenika je potrebno poticati samostalne radove u obliku likovnih uradaka, referata, predavanja, prikupljanja tematskih materijala i njihova predstavljanja, sve do složenijih zadataka u višim razredima kao što su lektira, projekti ili različiti praktični i kreativni zadatci koje učenici trebaju realizirati u užoj ili široj zajednici, a kojima razvijaju solidarnost i odgovornost i na taj način postaju korisni članovi društva. Učenici uključeni u takav oblik rada stjecat će korisno, trajno i u životu primjenljivo znanje.

Uz obvezne odgojno-obrazovne ishode, u domeni Vjerska praksa 3. ishod povezan s učenjem arapskoga pisma preporučan je u svakome razredu. Učenju arapskoga pisma od najranije dobi učenika potrebno je posvetiti dužnu pažnju, naročito u sredinama u kojima su učenici manje usmjereni na mekteb. Učitelj bi trebao iznaći način da se svaki učenik osposobi za samostalno učenje Kur'ana. Mogućnosti su brojne: početi od najranije dobi planirajući svaki sat pet minuta učenja putem igre, pjesmica i praktičnoga rada, potom osmišljavanjem izvannastavnih aktivnosti, organiziranjem intenzivnoga učenja u ljetnim ili zimskim školama te u projektnim tjednima na kraju školske godine. Na učitelju je da temeljito isplanira, organizira i realizira aktivnosti kojima će učenici steći potrebna znanje i vještine te ostvariti zadane ciljeve učenja i poučavanja.

Osobito je važno naglasiti primjenu suvremene tehnologije koja će osvježiti odgojno-obrazovni proces i usvajanje znanja, vještina i stajališta nastavnoga predmeta Islamski vjeronauk. Ovisno o informatičkoj opremljenosti škole, učenici mogu samostalno predstavljati svoje radove koristeći se suvremenim medijima, što bitno pojačava učeničku motivaciju.

Materijalni izvori, okruženje i grupiranje učenika

Osim standardnih udžbenika i e-knjiga koje će se u budućnosti razvijati, preporučuje se korištenje platforme online mekteb kojom učenik uči na zanimljiviji način. Ta platforma nudi brojne mogućnosti: i učenje putem igre, ali i mogućnost da učenici samostalno ili uz učiteljevu pomoć kreiraju zanimljive igre i kvizove s vjerskim sadržajima. Od učitelja se očekuje da u odgojno-obrazovni proces uvede poučne priče, lektire, slikovnice, časopise i poglavlja iz stručnih knjiga primjerene dobi učenika, rječnike, leksikone, enciklopedije, kratke videozapise iz internetskih baza (Youtube), filmove, ilahije i sl.

Islamski vjeronauk može se provoditi u učionici i raznim oblicima izvanučioničke nastave. Preporučuje se povremeno s učenicima praktični dio nastave planirati i realizirati u lokalnome mesdžidu. Učitelj treba stvarati poticajno okruženje za usvajanje znanja i stjecanje vještina predviđenih ovim kurikulumom, za što je on najodgovorniji.

Kad je riječ o grupiranju učenika, treba imati na umu specifičan status nastavnoga predmeta i različite vrste kombiniranih skupina koje često uvjetuju vrstu kombinacije. Već od najranije dobi učenici se navikavaju na međugeneracijsko povezivanje, a učitelji islamskoga vjeronauka moraju imati posebne sposobnosti za osmišljavanje i provođenje aktivnosti kako bi ostvarili zadane odgojno-obrazovne ishode.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima primjerene individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnoga ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

G. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Vrednovanje se temelji na holističkome pristupu praćenja i poticanja individualnoga razvoja svakoga učenika, što podrazumijeva činjenicu da odgojno-obrazovni ishodi nisu usmjereni isključivo na usvojenost znanja, već odražavaju složenost zadanih odgojno-obrazovnih ishoda. Pri vrednovanju odgojno-obrazovnih ishoda očekuje se pozitivna usmjerenost na učenikovu osobnost i način promišljanja te na njegovo ponašanje, djelovanje i postignuća.

Temeljenu smjernicu u vrednovanju predstavlja utvrđivanje razine ostvarenosti ishoda kod učenika sukladno razradi ishoda i razini usvojenosti.

U vrednovanju promišljanja učitelj procjenjuje i ocjenjuje uporabu pojmova koji olakšavaju oblikovanje vjerskih stajališta. Osim toga, učitelj procjenjuje i ocjenjuje vještinu argumentacije kao i analize vjerskih izvora. Pri ocjenjivanju ponašanja naglasak se stavlja na učenikov odnos prema Bogu, potom na vještine uočavanja i primjenu naučenoga (islamski kodeks ponašanja koji regulira cjelokupni ljudski život / pitanje farzova, sunneta, vadžiba, halala i harama, mekruha i sl.), odnos prema drugim osobama i okolišu, artikuliranja te rješavanje pitanja, dilema i problema pred kojim se učenik nalazi u svakodnevnome životu.

Klasične provjere znanja (usmenim) prozivanjem učenika i njegovim izvođenjem pred školsku ploču mogle bi se zamijeniti tehnikama ocjenjivanja razgovorom s učenikom, organizacijom rasprave, debate ili oluje ideja među učenicima, usmeno izlaganje istraženih slučajeva (referati i prezentacije) te izradom kreativnih sadržaja (plakati, kratki videozapisi i sl.).

Vrednovanje za učenje, kao jedan od triju pristupa vrednovanju, podrazumijeva praćenje i vrednovanje usvojenoga znanja, vještina i stajališta tijekom učenja i poučavanja predmeta Islamski vjeronauk. Takvim pristupom, kojim se učenike nastoji potaknuti na usvajanje vjerskih i moralno-etičkih znanja, vještina i stajališta, pomaže se i učiteljima. Oni na taj način procjenjuju informacije s kojima učenici dolaze na nastavu, razinu znanja o nastavnim sadržajima, vrijednosti i stajališta učenika te njihov odnos prema nastavi islamskoga vjeronauka kao predmeta učenja i poučavanja. Na taj način, također, nastavni proces usmjeravaju k ispravljanju uočenih manjkavosti i propusta u stečenome znanju ili interpretiranju određenih sadržaja (sure i sl.). Učenicima taj pristup pomaže razumjeti što se predmetom želi postići, što se od njih očekuje u procesu učenja i poučavanja, što se i na koji način u predmetu vrednuje i na koji način nastavnik ostvaruje svoju ulogu. Vrednovanje kao učenje pristup je u kojemu učenici preuzimaju odgovornost za učenje vrednujući svoj odnos prema nastavnim zadacima i aktivnostima, procjenjujući svoje rezultate i rezultate drugih učenika u svim oblicima nastavnoga rada. U nastavi islamskoga vjeronauka ističemo i nužnost vrednovanja izvanučioničke nastave (vjeronauk u islamskim centrima, posjete raznim vjerskim i kulturnim institucijama i sl.). Pri vrednovanju naučenoga posebnu pozornost učitelj posvećuje procjeni generičkih kompetencija kao što su odgovornost, samostalnost i samoinicijativnost te komunikacija i suradnja.

Temeljem individualnoga praćenja učenika evidentiraju se i ističu iskazane vrline i vještine, a na ocjenjivanje utječu sljedeće komponente:

usvojenost znanja o temeljnim islamskim pojmovima što uključuje i prepoznavanje moralnih odlika čovjeka

razinu interesa za tematske sadržaje koji olakšavaju vjersku praksu

doprinos odgojno-obrazovnomu procesu kvalitetnim individualnim pristupom i mišljenjem te sudjelovanjem u realizaciji projektnih zadataka

kultura međusobne komunikacije (pravilna i korektna komunikacija u skupini i podjela uloga)

navika uporabe različitih izvora

razina primjene i prakticiranje naučenoga

sposobnost analize, sinteze i kritičkoga prosuđivanja

sposobnost uočavanja problema i predlaganja mogućih rješenja

nastojanje da se poštuju sposobnosti i želje drugih ljudi.

Kriteriji za prosudbu razine učeničkih postignuća razradit će se nakon određenja učeničkih postignuća po pojedinim odgojno-obrazovnim područjima, nastavnim predmetima i međupredmetnim temama.

Svaka uočena darovitost zahtijeva pažljivo praćenje i stvaranje poticajnoga okružja za razvoj onih osobina u kojima je učenik izrazito sposoban ili darovit.

Pri vrednovanju mora postojati razumijevanje za prepreke u učenju nastale zbog učenikovih teškoća u učenju ili eventualnih drugih teškoća.

Učitelji imaju autonomiju i odgovornost odabrati najprikladnije metode i tehnike vrednovanja unutar pojedinih pristupa vrednovanju (ovisno o obilježjima učenika i škole te određenim situacijskim čimbenicima).

Izveščivanje

Izveščivanje je informiranje o postignućima i napretku učenika, može biti formalno (izvešće o praćenju, dodatak svjedodžbi, napomena u svjedodžbi, podatci i bilješke u e-Matici) i neformalno (razgovori i razmjena informacija između različitih subjekata u radu s darovitima, npr. mentora i roditelja).

U okviru kurikularnoga sustava izveščivanje o usvojenim odgojno-obrazovnim ishodima dobiva drukčiji oblik i svrhu.

Kvalitativnim osvrtima učitelja nastoji se kvalitetnije i detaljnije opisati ukupnost i kvaliteta postignuća učenika u određenome obrazovnom razdoblju. Ti kvalitativni osvrti trebaju dati točan, konkretan i specifičan opis učenikovih dosadašnjih rezultata i napredovanja u pojedinim predmetima, u odnosu na postavljena očekivanja definirana kurikularnim dokumentima.

Kao numerički pokazatelj razine usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda definiranih kurikulumom zadržava se ljestvica školskih ocjena od pet stupnjeva. Kao i dosad, zaključna ocjena izriče se brojkom i riječju (nedovoljno – 1, dovoljno – 2, dobro – 3, vrlo dobro – 4, odlično – 5).

POJMOVNIK

abd – sluga, abduallah – sluga Allahov

abdest – vjersko pranje radi klanjanja namaza i učenja Kur'ana

Ahiret – budući, vječni svijet

ajet – znak; stavka, rečenica u Kur'anu

akaid – vjerovanje; znanost o vjerovanju; islamska apologetika

alejhisselam – izgovara se i piše iza imena Božjih poslanika. Pri izgovaranju bez imena misli se na Muhammeda, a. s. Znači 'mir njemu' ili 'neka je na njemu Božji mir i spas'.

alim – vjerski znanstvenik; množina: ulema

Arefat – brdo koje se nalazi nedaleko od Mekke. Obilježeno područje izvan Mekke na kojemu sve hadžije (hodočasnici) moraju provesti u molitvi barem dio 9. zu-l-hidždžeta, dana uoči Kurban-bajrama.

Arš – Allahovo prijestolje

ashab(i) – prijatelj(i) Muhammeda, a. s.; njegovi prvi sljedbenici

ašura – deseti dan mjeseca muharrema. Blagdan brojnih vjerovjesnika (Nuha, a. s., Musa'a, a. s., Junusa, a. s. itd.) Sjećanje na dan pogibije hazreti

Husejna, Poslanikova unuka.

Bajram – muslimanski blagdan. Dva su Bajrama: Idu-l-fitr – ramazanski bajram (blagdan milosrđa kojim se obilježava kraj ramazanskoga posta) i Idu-l-adha – Kurban bajram (blagdan žrtve i hodočašća u Mekku).

bint – kći, skraćeno b.

din – put, pravac. Način života. Cjelovita vjera; život pun pobožnosti.

dova – molba upućena Allahu dž. š. Zazivanje Boga nakon molitve.

Dunjaluk – svijet na kojem živimo sada i ovdje

džehennem – pakao

džellešanuhu – epitet koji se piše i izgovara iza Allahova, dž. š., imena. Znači 'Uzvišeni', 'Neka je slavno Njegovo Uzvišeno biće'.

džennet – bašča, vrt, raj

džema'at / džemat – skupina, područje jedne džamije, zajedničko obavljanje molitve džihad – težnja, napor, borba; duhovni ili tjelesni napor protiv zla; svaka borba protiv zla

džinni – nevidljiva bića; mogu biti dobra i zla; imaju osobine poput ljudi

ensarija – pomagač, stanovnik Medine

ezan – poziv na molitvu (namaz)

farz – obvezna, prvostepena dužnost; ono što je Allah dž. š., strogo naredio

fetva – službeno pravno mišljenje ili odluka uleme o pitanjima islamskoga zakona

fikh – šerijatsko (islamsko) pravo

gajb – onostrano, nevidljivo

gusul – obvezno vjersko kupanje

hadis – Poslanikova tradicija, njegove izreke i postupci. Izvješće, izreka ili kazivanje koje se pripisuje Muhammedu, a. s.

hadž – peti stup islama, godišnje hodočašće u Mekku

hadžija – hodočasnik

hadžeru-l-esved – crni kamen koji je ugrađen u zid Ka'be

hafiz – čuvar Kur'ana; onaj koji zna Kur'an napamet

halal – dopušteni, odobreni postupci

halifa – nasljednik; vladar islamskoga svijeta

haram – zabranjeni, nezakoniti postupci

hatib – imam koji drži hutbu (predavanje) na džumi i na bajram-namazima

hidžab – veo; pokrivanje kose u muslimanki

hidžra – odlazak, emigracija. Preseljenje Muhammeda, a. s., i prvih muslimana iz Mekke u Medinu 622. g. Taj događaj početak je muslimanskoga kalendara.

Hira – brdo pored Mekke gdje je Muhammed, a. s., primio prvu Objavu 610. godine

hutba – propovijed, prigodni govor petkom u džamiji (na džumi) te na bajram-namazima

ibadet – bogoštovlje; pobožnost; svako dozvoljeno djelo učinjeno radi Allahova, dž. š., zadovoljstva.

ibn – sin, skraćeno b.

idžtihad – nezavisan sud; napor u tumačenju islamskoga prava

idžma – konsenzus, dogovor, suglasnost muslimanskih učenjaka o kojemu pitanju

ihram – odjeća hadžije

ihsan – dobročinstvo, suosjećanje, ljubaznost

imam – vođa džema'ata

iman – vjerovanje, unutarnja dimenzija čovjekove vjere

islam – predanost, podložnost, pokornost Allahu, dž. š.; vanjsko očitovanje vjere

itikaf – povećana pobožnost u posljednjih deset dana mjeseca ramazana uz osamu u džamiji

Kaba – središte Mekkanskoga hrama; četverokutna građevina presvučena crnom tkaninom. Prva džamija na Zemlji koju je sagradio Adem, a. s., a potom Ibrahim, a. s. i Ismail, a. s.

kabur – grob, mezar

kader – Božja odredba, Božja odluka

kibla – smjer prema Kabi; pravac okretanja muslimana pri obavljanju molitve kufr – nevjerstvo; nevjerovanje u Boga; prikriivanje istine

Kur'an – posljednja Božja objava; vječna Božja riječ; sveta knjiga muslimana koja je od Boga objavljena Muhammedu, a. s.

kurban – žrtva koja čovjeka približava Bogu; žrtvovanje određene životinje u Božje ime medresa – vjerska škola

melek(i) – anđeo/li; nevidljiva duhovna bića stvorena od svjetlosti, sklona dobru

mesdžid – mjesto za molitvu; mjesto činjenja sedžde, padanja ničice; kod nas džamija bez munare

mesh – potiranje mokrom rukom po glavi, zavoju, gipsu ili mestvama

mezar – grob, kabur

mezheb – put, pravac, škola; pravni sustav u šerijatskome pravu

mihrab – niša u zidu džamije usmjerena prema Kabi iz koje imam predvodi molitvu

minber – posebno mjesto u džamiji (obično stuba) na kojima stoji imam držeći hutbu (poučni govor)

muamelat – grana šerijatskoga prava koja regulira međuljudske odnose iz bračnoga, obiteljskoga, radnoga, trgovačkoga, financijskoga, privrednoga, poljoprivrednoga i ekološkoga prava

mudžtehid – šerijatski pravnik koji samostalno rješava vjerska pitanja na osnovi Kur'ana, hadisa i ostalih izvora Šerijata

muezzin (mujezin) – osoba koja uči ezan i poziva ljude na molitvu u džamiju

muhadžir – iseljenik, izbjeglica

muktedija – osoba koja klanja za imamom.

mu'min – vjernik

musalla – otvoren prostor za obavljanje vjerskoga obreda

musliman – onaj koji je podložan ili pokoran Bogu

mustehab – ono što je lijepo i preporučljivo raditi

mušrik – idoloopoklonik

muttekif – osoba koja boravi u itikafu

nafile – dobrovoljno Bogoslužje

namaz – molitva, salat, klanjanje

radijallahu anhu – epitet koji se izgovara i piše iza imena Poslanikovih prijatelja. Znači »Allah s njim bio zadovoljan«. Skraćeno: r. a.

rekat – dio molitve koji se sastoji od mirnoga stajanja, učenja Kur'ana, pregibanja, spuštanja na tlo i sjedenja ruku' – pregibanje tijekom molitve odupirući se rukama o koljena, poravnajući leđa s glavom

saff – red u namazu

salavat – riječi na arapskome jeziku kojima se zaziva Allahov, dž. š., blagoslov na Muhammeda, a. s.

sedžda – padanje ničice u molitvi; dodirivanje tla rukama, koljenima, čelom i nosom pred Allahovom veličinom; najviši stupanj predanosti Bogu

selam – spas, mir, blagoslov; islamski pozdrav, završni čin namaza

sofra – trpeza, posebni niski stol za objed

subhanallah – uzvik. Znači 'Slava Allahu!'.

Sunnet – put, način života; praksa i običaj Muhammeda, a. s. Ono što je Muhammed, a. s., rekao, napravio ili svojom šutnjom odobrio.

sura – poglavlje Kur'ana

šefa'at – zagovorništvo; zagovaranje Muhammeda, a. s., za njegove sljedbenike

šehadet – prvi i temeljni stup islama. Očitovanje pripadnosti islamu: »Svjedočim da nema drugoga Boga osim Allaha i da je Muhammed, a. s., njegov sluga i Poslanik.«

šejtan – đavo, sotona

šart – uvjet šeri'at,

šerijat – zakon zasnovan na Kur'anu i Sunnetu. Doslovno: put koji treba slijediti, put k izvoru.

širk – pripisivanje Bogu druga; idolatrija. Najveći i neoprostivi muslimanski grijeh.

šura – dogovor; savjetodavno tijelo

takva – bogobožnost

tavaf – kružno ophođenje Kabe sedam puta

tedžvid – znanost koja se bavi proučavanjem pravilnoga učenja Kur'ana

tejemmum – simbolično čišćenje zemljom, pijeskom i sl. radi pripreme za obavljanje molitve ili učenje Kur'ana

tekbir – veličanje Allaha dž. š., riječima: »Allahu ekber.« / »Bog je najveći.« Fraza je to koja muslimane podsjeća na transcendentnost i vrhovnu Božju vlast.

telbija – pobožne riječi koje hadžija izgovara u danima hadža

tesawuf – sufijski put ili pravac

tesbih – slavljenje Allaha; sjećati se Allaha izgovaranjem: »Subhanallah.« / »Slava Allahu.«

tešehhud – sjedenje u molitvi

tewhid – Božje jedinstvo; monoteizam

ulema – vjerski učenjaci

ummet – zajednica, vjera, vjerski pravac; islamska zajednica; sljedbenici Muhammeda, a. s.

umra – manje hodočašće Mekki

vadžib – drugostepena, manje strožija dužnost od farza

Vahj – Objava

zekat – čišćenje. Četvrti stup islama. Humano pomaganje potrebitih.

zemzem – vrelo vode čiji se izvor nalazi u blizini Ka'be u Mekki

zikir – sjećanje na Boga; spominjanje Boga. Izgovaranje pobožnih tekstova ili samoga Allahova, dželle šanuhu, imena.